

Univerzitet u Novom Sadu
Poljoprivredni fakultet Novi Sad
DEPARTMAN ZA VETERINARSKU MEDICINU

VODIČ ZA DOKTORE VETERINARSKJE MEDICINE

Novi Sad, 2015.

Izdavač: Poljoprivredni fakultet Novi Sad

Glavni i odgovorni urednik:
Prof.dr Milan Popović, dekan

Urednici:

Prof.dr Branislava Belić

Doc.dr Marko Cincović

Prof.dr Milenko Stevančević

Doc.dr Bojan Toholj

Tehnički urednik:
Doc.dr Marko Cincović

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

371.214:[378.096:619(497.113 Novi Sad)(036)

VODIČ za doktore veterinarske medicine / [urednici
Branislava Belić ... et al.]. - Novi Sad : Poljoprivredni
fakultet, 2015 (Novi Sad : Grid). - [50] str. : ilustr. ; 30
cm

Tiraž 200.

ISBN 978-86-7520-352-0

1. Белић, Бранислава [уредник]

а) Пољопривредни факултет (Нови Сад). Департман за
ветеринарску медицину - Наставни план и програм - Водичи
COBISS.SR-ID 295453703

SADRŽAJ

UVOD	3
VETERINARSKA MEDICINA KROZ ISTORIJU	5
DEPARTMAN ZA VETERINARSKU MEDICINU NA POLJOPRIVREDNOM FAKULTETU U NOVOM SADU.....	6
STUDIJSKI PROGRAM VETERINARSKE MEDICINE- ŠTA I ZAŠTO TREBA NAUČITI?	7
NAŠI NASTAVNI KAPACITETI.....	31
STUDIRANJE DANAS I NJEGOVO FINANSIRANJE	31
PRAVA I OBAVEZE STUDENATA	33
ISPITI I DRUGE PROVERE ZNANJA STUDENATA	33
KAKO NAJKVALITETNIJE UČITI?.....	35
STUDENSKI STANDARD	37
DIPLOMSKI RAD STUDENTA	39
ZNANJA VETERINARA NA DAN DIPLOMIRANJA	41
VETERINARSKA DELATNOST.....	43
POSLE STUDIJA - ZAPOSLENJE, STAŽIRANJE, STRUČNI ISPIT.....	43
PROFESIONALAC U VETERINARSKOJ MEDICINI.....	44
POSLEDIPLOMSKE STUDIJE VETERINARSKE MEDICINE U NOVOM SADU	46
KORISNE ADRESE I LINKOVI.....	47
VETERINARSKA ZAKLETVA.....	48

Poštovane kolegice i kolege, dragi naši studenti,

Posle uspešno položenog prijemnog ispita upisali ste studije veterinarske medicine na Departmanu za veterinarsku medicinu poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu.

Da bi vaše studiranje bilo kvalitetnije i efikasnije neophodno je da se upoznate sa svim što bi moglo da utiče na vaš motivaciju i rad tokom studija.

Vodič sadrži sve potrebne informacije o istorijskom razvoju veterinarske medicine, podatke o Departmanu za veterinarsku medicinu i opise svakog predmeta da biste se upoznali sa razlogom i sadržajem vašeg učenja. Posebno je opisana veterinarska delatnost i etički principi veterinarskog rada, kao i svi postupci posle diplomiranja, kako biste se upoznali sa veterinarskom strukom. U vodiču se nalaze i korisne informacije o načinu boljeg i kvalitetnijeg učenja, kako bi uspešno položili sve ispite, koji su predmet sadržaja studijskog programa veterinarske medicine. Posebno su opisana znanja i veštine neophodne za rad veterinara nakon diplomiranja, prema našim standardima i standardima EU. Na kraju je ovog vodiča nalazi se i zvaničan tekst Veterinarske zakletve.

Nadamo se da će ovaj vodič pomoći da shvatite sve aspekte studiranja i da sagledate osnovne principe rada u veterinarskoj medicini, što će vam olakšati napredovanje u vašoj studentskoj i profesionalnoj karijeri, koju ste upravo započeli.

Želimo vam puno sreće i uspeha tokom studiranja, u životu i radu!

Urednici

VETERINARSKA MEDICINA KROZ ISTORIJU

- Aristotel (III vek pne) se smatra ocem veterinarske medicine. Dela: Historia animalum, De partibus animalum, De genettatione animalum et problematicum.
- U Sirmijumu (Sremska Mitrovica), centru rimskog dela Vojvodine pronađen instrumentarij i podaci vojnog veterinarara Apsirta o jakoj vojnoj konjici iz prvog veka pne.
- Dušanov zakonik spominje obaveze vlasnika životinja i regulaciju pašnjaka za različite životinjske vrste.
- Kanonska-verska medicina: U Pečkoj patrijaršiji iz 1674.god oslikani Sv.Kozma i Damjan koji leče kamilu.
- Egzaktna medicina: Prva znanja na naš prostor dolazila su preko vizantijskih kodeksa – je stvoslovlje. Kasnije: hilendarski i hodoški kodeks.
- Veterinari empirici su ostavili brojna dokumenta o lečenju različitih kliničkih stanja.
- Turski period odlikuje se brojnim propisima o radu lekara, apotekara, potkivača konja, o životnim namirnicama i sl., ali slabim napretkom.
- 1761. godine - osnivanje prve veterinarske škole na principima patobiologije u Lionu, a osnivač je Klod Buržela

*Klod Buržela - Claude Bourgelat (1712-1779),
osnivač savremenog veterinarskog obrazovanja*

- Austrougarski period u Vojvodini je period začetka modernizacije i afirmacije ovog regiona. Prve veterinarske usluge vršili su gradski fizikusi ili kuršmiti. Od 1819. godine, pojavljuju se veterinari koji su školovani za taj posao i koji su radili po posebnim propisima za zemaljske veterinare.
- U beleškama Đorđa Natoševića iz 1848. godine piše da se razmatra otvaranje škole za babice i veterinare u Vojvodini.
- U XX vek veterinarstvo u Vojvodini ulazi sa jasno definisanim obavezama i pravima veterinarara, sa razvijenom veterinarskom službom i brojnim propisima o zaštiti zdravlja životinja.
- 1920. godine – osnovan OIE – Svetska organizacija za zdravlje životinja
- Posle osnivanja Saveta veterinarara Srba, Hrvata i Slovenaca donešen je čitav paket zakona od 1920.-1930. godine, kada je kao glavni uslov za bavljenje veterinom bilo visoko obrazovanje i kontinuirana edukacija, što je obavljano u mnogim zemljama Evrope, ali i samoj Vojvodini.
- 1936. godine - osnovan Fakultet veterinarske medicine u Beogradu.
- 1950. godine - osnovan današnji Naučni institut za veterinarstvo u Novom Sadu, koji je funkcionisao kao deo Poljoprivrednog fakulteta (1976-1995).
- 1954. godine - osnovan Poljoprivredni fakultet u Novom Sadu.
- '70-ih godina XX veka prve direktive EU o obrazovanju veterinarara i veterinarskoj delatnosti.
- 1988. godine - osnovan EAEVE- European Association of Establishments for Veterinary Education koji je napravio sistem kvaliteta u visokom veterinarskom obrazovanju, što je prihvaćeno u EU i šire

- 2000. godine - osnovan Departman za veterinarsku medicinu na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu.
- 2011. godine - 250 svetska godina visokog obrazovanja u veterinarskoj medicini i promovisan koncept jednog zdravlja ljudi i životinja
- 2008. godine - dobijanje prve nacionalne akreditacije
- 2013. godine - dobijanje druge nacionalne akreditacije i usklađen kurikulum prema EAEVE
- 2014/15. godine - aktivnosti na obezbeđivanju suštinskih EU standarda na Departmanu za veterinarsku medicinu u Novom Sadu

DEPARTMAN ZA VETERINARSKU MEDICINU POLJOPRIVREDNOG FAKULTETA U NOVOM SADU

Departman za veterinarsku medicinu osnovan je 2000. godine. Organizovan kao jedinstvena celina i objedinjava poslove nastave, zdravstvene zaštite životinje, naučno-istraživačkog rada, laboratorijske analize i edukacije veterinarskih kadrova. Na Departmanu za veterinarsku medicinu postoji nekoliko organizacionih jedinica, koje omogućavaju pravilno izvođenje, kontrolu i razvoj svih delatnosti na Departmanu a to su: Katedra za veterinarsku medicinu (kojom upravlja šef katedre), nastavno-naučno veće Departmana za veterinarsku medicinu (kojim upravlja direktor Departmana), institut za veterinarsku medicinu (kojom upravlja direktor instituta) kao i veći broj laboratorija, kojima upravljaju šefovi laboratorija. U najskorije vreme planirano je i formiranje veterinarske klinike, kako bi se na najbolji način integrisala edukacija i unapredio praktičan rad studenata.

Nastava na Departmanu za veterinarsku medicinu se menjala u skladu sa domaćim i EU zakonskim propisima (posebno se vodi računa o preporukama EAEVE–European Association of Establishments for Veterinary Education). **Integrisane akademske studije** na Departmanu za Veterinarsku medicinu traju 6 godina (12 semestara). Ove studije su uspešno reakreditovane 2013. godine. Studenti dobijaju diplomu i zvanje **Doktora veterinarske medicine**. Do sada je na studije Veterinarske medicine upisano 14 generacija. Na različitim nivoima studija studiralo je preko 1000 studenata. Osnovne studije postoje kao integrisane studije, što znači da student koji završi studije veterinarske medicine, ima 360 ESPB bodova i u rangu je master-studenata, pa (uz prosečnu ocenu 8 i više) stiče pravo upisa na doktorske studije. Na integrisanim studijama postoji veći broj obaveznih i izbornih predmeta. Na svakom predmetu postoji bodovni sistem i sistem kontinuiranog praćenja rada studenata, po svim principima bolonjskog procesa. Na završnoj 6. godini student po sopstvenom afinitetu može da modelira sopstveno znanje izborom jednog od tri ponuđena modula i to: kućni ljubimci, farmske životinje i konji i higijena namirnica. Poslednji, dvanaesti semester je dizajniran kao praktična nastava, kada se studenti pripremaju za rad u veterinarskim ambulancama, stanicama i dr. Veterinarska komora Srbije izdaje licencu diplomiranim studentima veterine, po važećim propisima, što im omogućava samostalni rad u praksi.

Doktorske studije traju 3 godine (6 semestara), po sadržaju poseduju obavezne i izborne predmete, koje student bira prema užoj naučnoj oblasti kojom se bavi. Na doktorske studije koje su reakreditovane 2013. godine, moguć je upis 10 studenata. Doktorske studije se završavaju odbranom doktorske teze, sa zvanjem Doktora medicinskih nauka-veterinarska medicina. Do sada je 25 studenata steklo akademski stepen doktora nauka. Studenti Departmana za veterinarsku medicinu su osvojili veći broj nagrada na studentskim smotrama naučnih radova. Univerzitet u Novom Sadu je u nekoliko navrata nagradio studente veterinarske medicine za postignut uspeh. U školskoj 2006/07. godini, student Departmana za veterinarsku medicinu je bio najbolji student Poljoprivrednog fakulteta, za šta je takođe nagrađen od strane Univerziteta u Novom Sadu.

Na Departmanu za veterinarsku medicinu, pored nastavne aktivnosti, postoji i intenzivna **naučna aktivnost**. U proteklih 10 godina na Departmanu se realizovalo više desetina projekata finansiranih od strane EU, Ministarstva za nauku Republike Srbije i Sekretarijata za nauku AP Vojvodine, a u velikom broju projekata su naši nastavnici bili rukovodioci. U proteklih 10 godina naši zaposleni su objavili više od 2000 radova i saopštenja, od čega više od 150 radova čine radovi sa SCI liste. Pored navedenog, naši nastavnici nalaze se i u brojnim ekspertskim telima koje osniva EU, republika ili pokrajina. Naši nastavnici su akreditovani predavači za celoživotno usavršavanje veterinaru kod Veterinarske komore Srbije.

Izdavačka delatnost Departmana je veoma uspešna i do sada je objavljen veći broj praktikuma, udžbenika i monografija. Departman je bio suorganizator brojnih naučnih skupova domaćeg i internacionalnog karaktera. Departman za veterinarsku medicinu ima ugovore o saradnji sa većim brojem veterinarskih fakulteta i istraživačkih centara iz zemlje i sveta, ali i sa privatnim sektorom.

Razvoj kapaciteta za izvođenje nastave, potrebe nauke i prakse u mnogome je podstaknut **TEMPUS projektom** pod nazivom „Striving Towards Excellence in Veterinary Education – EDUVET“, koji se trenutno realizuje na Departmanu za veterinarsku medicinu. Ovim projektom su obezbeđena značajna materijalna sredstva za pokretanje rada veterinarske klinike i pratećih laboratorija na Poljoprivrednom fakultetu, sredstva za usavršavanje nastavnika na vodećim veterinarskim fakultetima u EU i razmena studenata i pisanje udžbenika. Cilj ovog projekta je podizanje standarda visokog obrazovanja veterinara prema preporukama EU i EAEVE.

European Commission
TEMPUS

Najveća vrednost i stručni potencijal Departmana za veterinarsku medicinu predstavljaju zaposleni nastavnici i saradnici. Ukupan broj angažovanih nastavnika i saradnika u procesu izvođenja nastave je preko 100. To su nastavnici i saradnici članovi Katedre za veterinarsku medicinu, zatim nastavnici i saradnici sa drugih katedri Poljoprivrednog fakulteta, nastavnici i saradnici sa drugih visoko-obrazovanih i naučno-istraživačkih ustanova, ali i gostujući profesori sa mnogih fakulteta iz inostranstva.

STUDIJSKI PROGRAM VETERINARSKJE MEDICINE- ŠTA I ZAŠTO TREBA NAUČITI?

Naziv studijskog programa integriranih akademskih studija je Veterinarska medicina. Akademski naziv koji se stiče diplomiranjem je **Doktor veterinarske medicine**. Rezultat studija su kompeticije, koje studentima omogućavaju primenu stečenog znanja u obavljanju poslova koji se odnose na probleme, koji se javljaju u struci, praksi i naučno-istraživačkom radu. Integrisane akademske studije veterinarske medicine traju 6 godina. Struktura i sadržaj programa su koncipirani na osnovu savremenih naučnih i stručnih znanja i iskustava u ovoj oblasti, kao i na osnovu zahteva Evropske asocijacije veterinarskih visokoškolskih ustanova (EAEVE) i na principima bolonjskog procesa. Programi svih predmeta su definisani na osnovu savremenih naučnih i stručnih dostignuća. Već od prve godine studija studentima se pruža mogućnost, da se prema sopstvenim željama, pored obaveznih predmeta, odluče i za izborne predmete što im omogućava dobijanje širih znanja. U 11. semestru pored zajedničkih predmeta studenti biraju jedan od ponuđenih tri modula i to: bezbednost hrane, klinička patologija i terapija farmskih životinja i konja i klinička patologija i terapija kućnih ljubimaca, a u okviru modula pored obaveznih postoje i izborni predmeti. U 12. semestru studenti obavljaju obaveznu kliničku praksu i obavljaju istraživački rad i vrše izradu završnog rada.

Nastavni proces se odvija kroz teorijski i praktični oblik nastave. Posebna pažnja je posvećena praktičnim vežbama (u laboratorijama fakulteta, kao i na industrijskim farmama, mlekarama, industrijama mesa, u stručnim službama, veterinarskim ambulancama, naučnim institutima itd.). Za nastavu se koriste savremena nastavna sredstva, učila i pomagala (preparati, modeli, slike, video-filmovi, animacije, seme). Teorijska nastava se izvodi usmenim izlaganjem, demonstracijama, prezentacijama, praktičnim radom, pisanjem seminarskih radova, konsultacijama, i slično. Podstiče se samostalni i grupni rad studenata. Aktivnost studenata se kontinuirano prate i vrednuju. Broj osvojenih bodova je iskazan prema jedinstvenoj metodologiji.

Studijski program integriranih studija veterinarske medicine, formiran je u skladu sa sledećim principima:

- Integrisane studije veterinarske medicine traju 6 godina (12 semestara)
- Jedna školska godina traje 12 meseci, podeljena je na 2 semetra
- Broj predmeta po semestru je 7 ili 8 a u okviru modula 6 ili 7
- Nastava, u toku jednog semestra, traje 15 nedelja
- Student je opterećen aktivnom nastavom do 30 časova tokom jedne radne nedelje.
- Integrisane studije imaju ukupno 360 ESPB, 60 po godini, (30 po svakom semestru).
- Ukupan broj ESPB, za svaki predmet, student ostvaruje na osnovu stepena izvršavanja predispozitivnih i ispitnih obaveza.
- Ocenjivanje studenata, se izvodi ocenama od 5-10.

- Obezbeđeno je kontinuirano praćenje i analiziranje uspešnosti studiranja.
- Predviđeno je ocenjivanje kvaliteta studijskog programa, kvaliteta izvođenja nastave, kvaliteta nastavnika, adekvatnosti prostorija, opreme itd.
- Predmeti su podeljeni na: 74 obaveznih i 44 izborna predmeta.
- Nastava se izvodi u amfiteatrima, predavaonicama, učionicama i vežbaonicama na fakultetu, kao i na: proizvodnim stočarskim farmama, u mlekarama, klanicama, u stručnim veterinarskim službama i naučnim institucijama.

U dvanaestom semestru studenti obavljaju praksu na klinici, laboratorijama, veterinarskim ambulancama, farmama, ergelama, klanicama, mlekarama i dr. Nastava se izvodi pod nadzorom predmetnih nastavnika. U ovom semestru studenti obavljaju i studijski istraživački rad, koji im je osnov za izbor teme, izradu i pisanje završnog rada.

Svrha studijskog programa veterinarske medicine

Osnovna svrha studijskog programa integrisanih akademskih studija veterinarska medicina je formiranje visoko obrazovanih kadrova radi ostvarivanja profesionalnih (obrazovnih, stručnih, istraživačkih) aktivnosti u oblasti zdravstvene zaštite životinja i javnog zdravlja. Režim studija je prilagođen opštim trendovima porasta uzgoja kućnih ljubimaca, a prati i trend rasta u uzgoju proizvodnih životinja na teritoriji Srbije. Osnovna svrha ovog studijskog programa je školovanje stručnjaka za direktno uključivanje u različite grane veterinarske medicine: klinički rad sa pacijentima, rad u laboratorijama, rad u oblasti higijene hrane, veterinarsko-inspekcijski nadzor i veterinarska edukacija. Zbog navedenog, osnovni pravac svih aktivnosti je usmeren ka sticanju funkcionalnih znanja i veština uz primenu metoda aktivnog učenja radi kreiranja kritičkog mišljenja, koje omogućavaju uključivanje diplomiranih studenata - **doktora veterinarske medicine**, u konkretne grane delatnosti veterinarske medicine. Prioriteti studijskog programa u budućnosti su obrazovanje kadrova koji će doprineti obezbeđenju i poboljšanju svih aspekata veterinarske medicine: zdravstvena zaštita životinja, zaštita zdravlja ljudi i veterinarsko javno zdravlje, praćenje zaraznih bolesti, obezbeđivanje dobrobiti životinja, selekcija i obezbeđivanje kvalitetnih performansi životinja, analiza zoohigijenskih uslova i preventivna i edukacija stanovništva.

U narednom vremenskom periodu na teritoriji Evropske unije, a potom i Srbije očekuje se značajna izmena zakona o veterinarstvu, kojim će ingerencije, ali i odgovornosti veterinara biti mnogo veće. Opšti trendovi pokazuju rast broja kućnih ljubimaca po glavi stanovnika, a ostaju i otvorena pitanja zdravstvene zaštite farmskih životinja i ugroženih životinjskih vrsta u Srbiji. Bez stručnjaka obrazovanih na odgovarajući način nije moguće obezbediti kompletnu veterinarsku zaštitu i ispoštovati sve zakonske i društvene norme, koje će društvo u celini zbog rastućih potreba nametnuti u kraćem ili dužem vremenskom periodu.

Program integrisanih akademskih studija VETERINARSKA MEDICINA pruža sva potrebna znanja i veštine, koja su neophodna za postizanje navedenih ciljeva i zadovoljene rastućih potreba ljudi u Srbiji, budući da su studenti odgovarajućim metodama nastave i učenja kvalifikovani za kreativni i inovativni rad, praćenje stručne literature, prikupljanje i obradu podataka, timski rad, kao i uspešno korišćenje znanja i veština u veterinarskoj medicini.

Stručnjaci ovog profila mogu da se zaposle na različitim mestima, koja pokrivaju veterinarsku delatnost, koja je propisana Zakonom o veterinarstvu i podrazumeva: praćenje, zaštitu i unapređenje zdravlja životinja; zaštitu životinja od zaraznih i drugih bolesti; otkrivanje i dijagnostikovanje bolesti i lečenje obolelih životinja; sprovođenje mera zdravstvene zaštite životinja; zaštitu ljudi od zoonoza; kontrolu bezbednosti hrane životinjskog porekla i proizvoda životinjskog porekla na mestu uzgoja životinja, proizvodnje i prometa proizvoda životinjskog porekla, hrane životinjskog porekla i hrane za životinje; obeležavanje i registraciju životinja radi kontrole kretanja i obezbeđivanja sledljivosti u proizvodnji i prometu životinja, proizvoda životinjskog porekla i hrane životinjskog porekla; kontrolu vode za napajanje životinja; kontrolu zdravlja priplodnih životinja i njihove reproduktivne sposobnosti, kao i sprovođenje mera za lečenje steriliteta i veštačkog osemenjavanja; zaštitu životne sredine od zagađenja uzročnicima zaraznih bolesti životinja; zaštitu životinja od mučenja i patnje, staranje o dobrobiti životinja; kontrolu u proizvodnji i prometu veterinarskih lekova i medicinskih sredstava za upotrebu u veterinarskoj medicini; dezinfekcija, dezinfekcija, deratizacija, dezodoracija i dekontaminacija; veterinarsku edukaciju i obaveštavanje.

Studijski program je napravljen tako da je rad orijentisan na većem učešću praktičnog i kliničkog rada studenata, uzimajući u obzir proširivanje kapaciteta za izvođenje intramuralne kliničke nastave na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu i Departmanu za veterinarsku medicinu.

Ciljevi studijskog programa veterinarske medicine

Ciljevi studijskog programa integriranih akademskih studija veterinarske medicine su obrazovanje studenata za sticanje akademskog zvanja doktor veterinarske medicine kao vrhunskih stručnjaka iz domena zdravstvene zaštite životinja i veterinarskog javnog zdravlja a sve u skladu sa nacionalnim i evropskim propisima i standardima. Taj osnovni cilj se postiže usmeravanjem studenata ka onim znanjima koja su potrebna za visokostručni neposredan rad u zdravstvenoj zaštiti životinja, rad na sprečavanju pojave i širenja oboljenja, rad na zaštiti zdravlja i dobrobiti životinja i rad na obezbeđenju zdravstvene ispravnosti i bezbednosti hrane animalnog porekla. Cilj studijskog programa je školovanje veterinarskog kadra koji je svestan društvene odgovornosti i značaja veterinarske delatnosti, pa svojim primerom i savetima mogu da doprinesu u podizanju svesti kod građana o potrebi i značaju zaštite dobrobiti životinja, proizvodnji i upotrebi zdravstveno bezbedne hrane i potrebi za brigom i očuvanjem životne sredine.

Cilj studijskog programa je i razvijanje veština učenja, kao i opštih i stručnih kompetencija, koje bi omogućile nastavak školovanja i određeni stepen specijalizacije na narednom nivou studija.

Studijski program ima za cilj da omogućiti svojim studentima uključivanje u evropski sistem visokog obrazovanja i realizaciju zajedničke poljoprivredne i veterinarske politike EU, postepenim usklađivanjem obrazovnog sistema sa bolonjskom konvencijom i preporukama Evropskog establišmenta za visoko obrazovanje. Prihvatanje evropskih dimenzija u visokom obrazovanju, razvoj među institucionalne saradnje i šeme mobilnosti omogućiće formiranje integralnog programa iz oblasti veterinarske medicine i omogućiće ujednačavanje kvaliteta studenata, što će povećati kompetence naših veterinara na polju EU. Konkretni rezultat, koji želimo da ostvarimo kroz ovako postavljen studijski program veterinarske medicine je formiranje stručnjaka koji razumeju evropski okvir i po svojim kompetencijama imaju jednaku mogućnost za obavljanje veterinarske delatnosti na teritoriji EU. Na ovaj način bi naši stručnjaci uticali na evropske tokove u veterinarskoj medicini i javnom zdravlju, a njihovim angažovanjem bi postigli praćenje kvaliteta i poboljšanje studijskog programa. Ciljevi studijskog programa su merljivi i konkretni i mogu se postići kroz jasno definisane ishode učenja, koji podrazumevaju sticanje određenih znanja, veština i sposobnosti. Na ovom studijskom programu posebno se radi na sticanju dobro utemeljenih i aplikativnih znanja iz oblasti veterinarske medicine, koja imaju svoju punu primenu u sadašnjem trenutku. Ovakva znanja omogućavaju kvalitetniju primenu svih veština, koje će studenti posedovati posle završetka ovog studijskog programa. Usmeravanjem znanja i veština studenata u pravom smeru dobićemo stručnjake, koji će imati sposobnosti da u pravo vreme i na pravom mestu primene svoja znanja i veštine. Ciljevi studijskog programa su u potpunosti usklađeni sa ciljevima i ishodima učenja svakog predmeta na studijskom programu, svim veterinarskim propisima, što je značajno, obzirom da je veterinarska delatnost sistemski praćena i kontrolisana, kao i sa misijom i vizijom Poljoprivrednog fakulteta i Univerziteta u Novom Sadu. Zbog navedenog, svi intelektualni i tehnički resursi na našoj instituciji će u budućnosti biti podređeni navedenim ciljevima studijskog programa.

Kompetencije doktora veterinarske medicine prema kurikulumu

Student treba da stekne opšte sposobnosti kao što su: sposobnost sinteze i analize, sposobnost za primenu stečenog znanja u praksi, sposobnost stvaranja novih ideja (kreativnost), sposobnost prilagođavanja novim situacijama, sposobnost učenja, sposobnost procene i samoprocene, sposobnost za rad u interdisciplinarnom timu, etička predanost, interpersonalne veštine, izražavačke veštine, uvažavanje različitosti i multikulturalnosti, osnovno znanje iz naučene oblasti, osnovne informatičke veštine, poznavanje drugog jezika i donošenje odluka. Student stiče predmetno specifične sposobnosti, što znači da se od njega očekuje da je u stanju da dijagnostikuje i na odgovarajući način leći oboljenja domaćih životina, da je sposoban da izvrši pregled mesa i drugih proizvoda animalnog porekla namenjenih za ishranu ljudi i da o njihovoj upotrebi donese odgovarajuću odluku.

Opšte sposobnosti

- *Efikasno komuniciraju sa klijentima, javnošću, kolegama i predstavnicima u državnim i opštinskim organima*
- *U stanju su da jasno i precizno u pismenoj formi sastavljaju izveštaje o kliničkim slučajevima, patomorfološkom pregledu*
- *Spremanost za timski rad*
- *Svesni su ekonomskog aspekta veterinarskog posla*
- *Razumeju značaj kontinuirane edukacije*
- *Poseduju znanje iz organizacije i upravljanja veterinarskim organizacijama:*

- *Umeju da na adekvatan način reaguju u skladu sa etičkim kodeksom*
- *U stanju su da se prilagode promenama u poslovnom okruženju*
- *Svesni su ličnih i profesionalnih ograničenja*

Predmetno specifične sposobnosti

Nakon završetka studija i sticanja diplome doktori veterinarske medicine su sposoban da:

- *Uzmu istoriju oboljenja*
- *Priđu i na bezbedan i human način fiksiraju životinju*
- *Urade klinički pregled životinje*
- *Pruže prvu pomoć životinji*
- *Procene kondiciju i uhranjenost životinje*
- *Prikupe, upakuju i pošalju uzorke za standardne laboratorijske testove i da tumače rezultate*
- *Koriste radiološku, ultrazvučnu i ostalu „imejdzing“ tehniku u dijagnostici*
- *Kod pojave zoonoza deluju u skladu sa zakonom*
- *Koriste licenciranu literaturu*
- *Prepišu lekove i medicinska sredstva*
- *Upravljaju medicinskim otpadom i otpadom animalnog porekla*
- *Primenjuju tehnike pripreme hirurških instrumenata, asepse i antiseptice*
- *Koriste sedaciju, opštu i lokalnu anesteziju*
- *Leče bol*
- *Preporučuje ili prepišu odgovarajuću terapiju*
- *Prepoznaju indikacije za eutanaziju.*
- *Izvrše obdukciju i postmortalni pregled životinje*
- *Kreiraju preventivne i profilaktičke programe*
- *Poznaju i primenjuju propise u pogledu dobrobiti životinja i javnog zdravlja*

Program studija veterinarske medicine

Program integrisanih akademskih studija traje 6 godina i 12 semestara, obuhvata 74 obavezna i 44 izborna predmeta. Ukupan broj kredita iznosi 360 za ceo studijski program. Na svim godinama studija i u svakom semestru postoje izborni blokovi. U jedanaestom semestru pored zajedničkih predmeta studenti biraju jedan od ponuđenih tri modula i to: bezbednost hrane, klinička patologija i terapija farmskih životinja i konja i klinička patologija i terapija kućnih ljubimaca, a u okviru modula pored obaveznih postoje i izborni predmeti. U dvanaestom semestru studenti obavljaju obaveznu praksu i obavljaju istraživački rad i vrše izradu diplomskog rada.

Predmeti se vrednuju sa različitim brojem kredita, zavisno od ukupnog broja časova angažovanosti studenta na datom predmetu, kao i u zavisnosti od obima gradiva i drugih vidova angažovanosti studenta, radi savladavanja celokupnog predviđenog gradiva i polaganja ispita.

Programi pojedinih predmeta su koncipirani na osnovu savremenih naučnih i stručnih saznanja, ali tako da program može biti lako razumljiv i za studente. U planu studija su dati nazivi obaveznih predmeta, po godinama i semestrima studija, broj časova aktivne nastave nedeljno, kao i broj ESPB bodova za svaki predmet, kao i ukupno za semestar, odnosno godinu studija. Postoji i lista izbornih predmeta, sa nazivom predmeta, brojem časova aktivne nastave i brojem ESPB bodova. U programu svakog predmeta postoje sledeći podaci: naziv predmeta (na srpskom i engleskom jeziku), ime nastavnika i asistenta (saradnika u nastavi), kategorija predmeta (obavezni ili izborni), broj ESPB, svrha i cilj, kao i sadržaj teorijske i praktične nastave, zatim način i metode izvođenja nastave, spisak osnovne literature za pripremanje ispita, broj časova teorijske i praktične nastave u smestru, te predisipitne i ispitne obaveze, sa odgovarajućim brojem poene za pojedinu obavezu.

Broj časova aktivne nastave iznosi 30 časova nedeljno, a ukupna opterećenost studenta, u toku jedne godine, ne prelazi 900 časova.

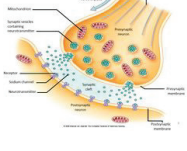

CILJEVI I ISHODI UČENJA ZA SVAKI STUDIJSKI PREDMET

Predmet	status	Ciljevi	Ishodi
1 godina			
Biologija	Obav.	Cilj predmeta je da studenti nauče i adekvatno koriste osnovne biološke, ekološke, genetičke i evolucione pojmove. Osposobljavanje studenata za samostalnu determinaciju i utvrđivanje bioloških karakteristika datih životinjskih vrsta.	Nakon položenog ispita studenti mogu da izvrše praktično prepoznavanje i determinaciju životinjskih grupa, kao i njihov značaj u veterinarskoj medicini.
Biofizika	Obav.	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa osnovnim fizičkim procesima bitnim za funkcionisanje živih organizama, kao i funkcionisanjem instrumenata i uređaja sa kojima će se susretati tokom svog rada. Ovaj nivo obrazovanja je osnova za dalje naučno usmerenje po pitanju veterinarske medicine. Student treba da stekne osnovno znanje o sistemologiji i teoriji informacija. Student treba da stekne jasan uvid u biometriku i u osnovne transportne procese i termodinamiku živih sistema.	Ishod predmeta je formiranje stručnjaka sa akademskim obrazovanjem, koji su stekli nova znanja iz biofizike, a koja predstavljaju proširenje i nadogradnju znanja iz biologije i fizike stečenih u srednjoj školi. Studenti su osposobljeni da razumeju i utiču na fizičke procese bitne za funkcionisanje živih organizama. Stečeno znanje studenata obezbeđuje stručnost za rad u veterinarskim ustanovama i organizacijama.
Hemija	Obav.	Davanje osnove za formiranje određenog pogleda na svet, upoznavanje sa najznačajnijim principima, teorijama i zakonima hemije, pružanje teorijskih osnova za sticanje drugih znanja, ovladavanje određenim veštinama vezanim za primenu teorijskih znanja, razvoj kreativnih sposobnosti i praktičnih veština potrebnih za obavljanje profesije.	Nakon završenog kursa hemije studenti su osposobljeni za primenu teorijskih i praktičnih znanja iz hemije kako u životu tako i prilikom sticanja drugih znanja (na primer iz biohemije, agrohemije, mikrobiologije, fiziologije i dr.). U pogledu praktičnih znanja i veština studenti vrše računanje u hemiji, rukovanje osnovnim laboratorijskim priborom, izvođenje osnovnih volumetrijskih određivanja i osnovnim instrumentalnim merenjima.
Anatomija I	Obav.	Predmet omogućava studentu sticanje: 1. znanja iz oblasti osnovne građe tela životinja (osteologija, miologija, artrologija, statika i dinamika životinjskog tela) i osnovnih anatomskih termina; 2. veštine prepoznavanja karakterističnih anatomskih delova	Po završetku kursa iz ovog predmeta i položenog ispita, student treba da bude sposoban da: 1. definiše i objasni anatomske pojmove iz oblasti osteologije, miologije, artrologije, statike i dinamike životinjskog tela; 2. opiše osnovne anatomske karakteristike kostiju, mišića, zglobova i dr.; 3. analizira makroskopsku građu pomenutih delova i sistema organa; 4. utvrdi međusobnu vezu između

		(istaknuti delovi u građi kostiju, mišića,...) na anatomskim modelima kao i na materijalu donetom sa klanice; 3. sposobnosti razumevanja međusobnih veza između pojedinih delova pomenutih sistema organa	pomenutih sistema organa; 5. primeni znanje i veštinu tokom daljih studija veterinarske medicine, posebno iz oblasti topografske anatomije i histologije, patološke morfologije, dijagnostike, i dr.
Veterinarska etika 	Obav.	Predmet omogućava studentu sticanje: 1. znanja o pojedinim elementima veterinarsko medicinske etike (pravno-etičkim problemima i odgovornosti, etičkim i deontološkim principima, zaštiti prava i dobiti životinja, etološkim principima, ekološkim principima); 2. veština primene etičkih normi u svakodnevnoj veterinarskoj praksi i istraživačkom radu; 3. sposobnost procene etičkog aspekta različitih pitanja u vet.med.	Po završetku kursa iz predmeta Veterinarska etika student treba da bude sposoban da: 1. definiše i objasni pojmove vezane za etiku u veterinarskoj medicini; 2. opiše i analizira etička pitanja u veterinarskoj praksi i istraživačkom radu; 3. utvrdi etičku opravdanost upotrebe životinja u različitim ogledima i spreči njihovu zloupotrebu; 4. oceni odgovornost veterinara u različitim situacijama; 5. učestvuje u razvijanju opšte ekološke svesti i ekološkog morala.
Biohemija	Obav.	Da student ovlada poznavanjem bihemijskih, neophodnih za razumevanje osnovnih biohemijskih procesa u organizmu životinja.	Nakon odslušanog i položenog predmeta studenti prave rasliku između osnovnih biohemijskih procesa u telu. Mogu da sastave glavne dijagrame biohemijskih reakcija. Rešavaju probleme i zadatke iz biohemijskih reakcija. Stečena znanja iz biohemije olakšaću studentima praćenje nastave iz disciplina koje slede poput mikrobiologije, fiziologije, genetike itd.
Anatomija II	Obav.	Predmet omogućava studentu sticanje: 1. znanja iz oblasti makroskopske građi organa i duplji tela životinja (splanhologija – opšti termini i sistemi organa – digestivni, respiratorni, urinarni, polni, kardiovaskularni, imuni, nervni, endokrini, čula, koža) kao i specijalne anatomije ptica; 2. veštine prepoznavanja karakterističnih anatomskih delova (istaknuti delovi u građi pojedinih organa) na anatomskim modelima kao i na materijalu donetom sa klanice; 3. sposobnosti razumevanja međusobnih veza između pojedinih organa jednog sistema, kao i između pomenutih organskih sistema	Po završetku kursa iz ovog predmeta i položenog ispita, student treba da bude sposoban da: 1. definiše i objasni anatomske pojmove iz oblasti splanhologije (opšti pojmovi i sistemi organa); 2. opiše osnovne karakteristike organskih sistema; 3. analizira anatomsku građu organa pomenutih sistema organa; 4. utvrdi međusobnu vezu između pomenutih organskih sistema; 5. primeni znanje i veštinu tokom daljih studija veterinarske medicine, posebno iz oblasti topografske anatomije, kliničke dijagnostike, patologije, hirurgije i dr.
Statistika 	Obav.	Program iz ovog predmeta omogućava studentima upoznavanje sa upotrebom savremenih statističkih metoda u rešavanju problema koji su u domenu poljoprivrednih i bioloških nauka. Studenti treba da se upoznaju sa deskriptivnim metodama, kao i metodama analize rezultata oglada.	Kroz nastavni proces studenti treba da steknu sposobnost za upotrebu statističkih metoda i njihovu primenu u oblasti poljoprivrednih, bioloških i srodnih disciplina. Stečene sposobnosti upotrebe i adekvatnog korišćenja statistike i njenih metoda omogućiću studentima uspešno rešavanje problema u daljem radu i sticanju obrazovanja.
Krmno i otrovno bilje	Obav.	Upoznavanje studenata sa teoretskim i praktičnim aspektima proizvodnje kvalitetne stočne hrane (krme) na oranama i travnjacima, i osnovnim principima spremanja i čuvanje kabašte stočne hrane. Upoznavanje sa štetnim i otrovnim biljkama samonikle vegetacije.	Sticanje potrebnog znanja kao osnove za proizvodnju zdravstveno bezbedne stočne hrane za ishranu životinja, uz istovremenu zaštitu i očuvanje životne sredine. Nakon položenog predmeta student pravi razliku između osnovnih povrtarskih i ratarskih kultura. U stanju je da primeni agrotehničke mere za unapređenje prinosa. Može izabrati adekvatnu kulturu za gajenje u

			odgovarjućem podneblju.
Histologija i embriologija I 	Obav.	Predmet omogućava studentu sticanje: 1. znanja iz oblasti funkcionalne organizacije ćelije eukariota i mikroskopske građe tkiva (epitelnog, vezivnog, mišićnog, nervnog); 2. veštine prepoznavanja karakterističnih histoloških struktura ćelije i tkiva mikroskopiranjem; 3. sposobnost razumevanja međusobnih veza između ćelijskih organela, kao i između pomenutih tkiva i organa, Obrazovanje studenata iz oblasti mikroskopske građe organa i razvoja organizma od začeca do momenta rađanja. Poznavanje mikroskopske građe kao i razviće organizma su neophodna osnova za dalje obrazovanje, a naročito za osposobljavanje i rad na dijagnostici i radu u oblasti patološke morfologije, kao i u svim granama veterinarske medicine.	Po završetku kursa iz ovog predmeta i položenog ispita, student treba da bude sposoban da: 1. definiše i objasni pojmove iz oblasti ćelije i ćelijskih organela; 2. opiše osnovne histološke karakteristike tkiva (epitelnog, vezivnog, mišićnog, nervnog); 3. analizira građu ćelije, ćelijskih organela i pomenutih tkiva; 4. utvrdi međusobnu vezu između ćelijskih organela, kao i između pomenutih tkiva; 5. primeni znanje i veštinu tokom daljih studija veterinarske medicine, posebno iz oblasti Histologije sa embriologijom 2, patološke morfologije, dijagnostike, i dr. Nakon položenog ispita studenti će steći dobru osnovu iz poznavanja normalne mikroskopske građe organizma životinja, koja su neophodna za praćenje većeg dela studija veterinarske medicine.
Latinski jezik	Izbor.	Savlađivanje osnovnih pravila gramatike latinskog jezika	Usvajanje stručne terminologije radi lakšeg i razumnog učenja gradiva iz anatomije, fiziologije i drugih stručnih predmeta kao i radi tačnog razumevanja i korišćenja latinskih termina u dijagnostici.
Istorija veterinarske medicine	Izbor.	Predmet omogućava studentu sticanje: 1. znanja o istorijskom razvoju veterinarske medicine i medicine uopšte; 2. veštine prikupljanja i sistematizacije istorijskog materijala i građe i 3. sposobnost prezentacije činjenica vezanih za istoriju veterinarske medicine.	Po završetku kursa iz predmeta Istorija veterinarske medicine student treba da bude sposoban da: 1. definiše i objasni pojmove vezane za istorijski razvoj veterinarske medicine; 2. opiše i analizira razvoj veterinarske medicine u pojedinim istorijskim razdobljima; 3. utvrdi relevantnost pojedinih istorijskih izvora; 4. oceni način prikupljanja i sistematizacije istorijske građe vezane za razvoj veterinarske medicine; 5. učestvuje samostalno ili u timu na prikupljanju i sistematizaciji činjenica vezanih za razvoj veterinarske medicine.
Engleski jezik	Izbor.	Sticanje znanja iz oblasti gramatike, pisanja i konverzacije u engleskom jeziku	Poznavanje govornog i stručnog engleskog jezika
Principi ćelijske biologije	Izbor.	Sticanje znanja iz oblasti građe ćelije i ćelijskih organela, kao i organizacije ćelije i osnovnih metoda izučavanja ćelije, što predstavlja osnov za druge predmete veterinarske medicine, pre svega Histologiju sa embriologijom.	Predmet pruža osnovu za uspešno razumevanje procesa u ćeliji i njihov značaj za funkcionisanje organskih sistema, kao i osnovu za savlađivanje nastavnih jedinica sa drugih predmeta veterinarske medicine.
Ekologija i primenjena zoologija u veterinarskoj medicini	Izbor.	Cilj predmeta je da studenti nauče i adekvatno koriste osnovne ekološke i zoološke pojmove. Osposobljavanje studenata za monitoring, determinaciju parazita i vektora od značaja za veterinarsku medicinu i mogućnosti njihove kontrole.	Osposobljenost studenata za razumevanje ekoloških odnosa (koakcije, akcije i reakcije u ekosistemima) i interspecijskih i intraspecijskih odnosa u različitim tipovima habitata. Primena usvojenog znanja za modele monitoringa i prognoze kao i adekvatnu i pravovremenu primenu kontrole određenih grupa organizama.
Sociologija	Izbor.	U toku nastave iz sociologije studenti će steći osnovna znanja u vezi sa relevantnim teorijsko metodološkim stanovištima u vezi	Pohađanjem nastave na ovom predmetu studenti će biti sposobni da: opišu osnovne sociološke kategorije i primene metode istraživanja u sociologiji i sociologiji sela; da analiziraju društvene

		<p>sela i poljoprivrede, društvenim promenama koje zahvataju ruralna područja, kao i međudejstvu ruralnih i urbanih društvenih fenomena u globalnom društvenom kontekstu. Cilj je da studenti razumeju kako se odvijaju promene tradicionalnih društvenih struktura i obrazaca ponašanja kao polazišta za analizu aktuelnih društvenih promena u ruralnim područjima; da razumeju multifunkcionalnost poljoprivrede, ali i različite funkcije i transformacije društvenih grupa i institucija u procesima razvoja ruralnih područja. Cilj nastave podrazumeva i razvoj sposobnosti studenata sa kritički analiziraju društvene pojave i procese u razvoju poljoprivrede i ruralnih područja.</p>	<p>pojave sa aspekta društvene (agrarne i ruralne) strukture i društvenih (agrarne i ruralne) odnosa i procene njihove međudeljivosti; prepoznaju osnovna načela tradicionalne seljačke ekonomije i analiziraju transformacije tradicionalnih struktura i obrazaca u kontekstu modernizacije društva; procene značaj i funkcije heterogenih potencijala ruralnih područja i društvenih grupa, ustanova i organizacija u ruralnom razvoju.</p>
Informatika	Izbor.	Sticanje znanja iz oblasti Informatike i informacionih tehnologija, potrebnih za rad u poljoprivrednoj struci.	Informatička osposobljenost za profesionalnu karijeru inženjera poljoprivrede.
Primenjena informatika	Izbor.	Sticanje znanja iz oblasti primenjene Informatike.	Osposobljenost za primenu informatičkih znanja u profesionalnoj karijeri.
2 godina			
<p>Veterinarska fiziologija I i II</p> 	Obav.	<p>Predmet omogućava studentu sticanje: 1. znanja o fiziološkim procesima u organizmu životinja, mehanizmima njihove regulacije i integracije u jedinstvenu celinu organizma; 2. veština primene metoda i tehnika za utvrđivanje osnovnih fizioloških parametara; 3. sposobnosti rešavanja konkretnih zadataka iz oblasti veterinarske fiziologije i uspešnog praćenja nastave iz stručno-aplikativnih predm.</p>	<p>Po završetku kursa iz predmeta Veterinarska fiziologija 1 i 2 student treba da bude sposoban da: 1. definiše i objasni pojmove vezane za životne procese u organizmu životinja; 2. opiše i analizira fiziološke procese u pojedinim organskim sistemima i organizmu kao celini; 3. primeni metode i tehnika za utvrđivanje osnovnih fizioloških parametara pojedinih organskih sistema; 4. rešavanje konkretnih zadataka iz oblasti veterinarske fiziologije; 5. uspešno prati nastavu na stručno-aplikativnim predmetima.</p>
<p>Mikrobiologija</p> 	Obav.	<p>Sticanje osnovnih 1. znanja o morfologiji, kulturelnim osobinama i patogenom značaju rodova i vrsta bakterija i gljivica koje se smatraju značajnim za veterinarsku medicinu, kao i o njihovoj osetljivosti na fizičke i hemijske agense i osnovnim principima i mogućnostima njihove mikrobiološke dijagnostike. Takođe, predmet studentu omogućava sticanje bazičnih znanja o građi i biološkim karakteristikama najznačajnijih familija virusa, metodama njihovog dokazivanja, kao i posledicama virusnih infekcija po organizam životinja i ptica.</p>	<p>Po završetku kursa iz ovog predmeta, student bi trebao da bude sposoban da: 1. razlikuje najznačajnije rodove bakterija i gljivica, odnosno familije virusa, njihove morfološke i biološke karakteristike i prepozna njihov patogeni značaj; 2. odredi vrstu materijala za uzorkovanje i pravilno ga transportuje do laboratorije, 3. odabere optimalne dijagnostičke metode, 4. samostalno izvede osnovna bojenja bakterija i pravilno interpretira dobijene nalaze; 5. odabere agense za suzbijanje rasta identifikovanog mikroorganizma; upotrebi usvojeno gradivo za dalju edukaciju.</p>
Veterinarska genetika	Obav.	<p>Predmet omogućava studentu sticanje znanja o osnovnim principima i zakonitostima u nasleđivanju kako kvantitativnih,</p>	<p>Nakon odslušanog kursa, student treba da bude sposoban da objasni i razume osnovne pojmove iz genetike, zakonitosti nasleđivanja osobina i prag osobina, razlikuje i analizira pojavu najznačajnijih</p>

		<p>tako i kvalitativnih svojstava životinja kako bi razumeo svojstva na genetskom i fenotipskom nivou, o prenošenju svojstava sa roditelje na potomstvo tj. prenošenje sa jedne na sledeću generaciju karakterističnih formi metabolizma potencijalno sadržanih u ćeliji za čiju realizaciju su neophodni određeni uslovi sredine. Time bi se stekla veština primene osnovnih principa nasleđivanja u unapređenju prinosa i kvaliteta stočarskih proizvoda i sposobnost da se genetski poboljšaju postojeće i stvaraju nove linije i hibridi svih vrsta domaćih životinja.</p>	<p>osobina uključujući bolesti i anomalije kod životinja. Razvojem teorijske i praktične zamisli u oblasti genetike i oplemenjivanja te unapređenjem uslova sredine koji su prilagođeni industrijskom modelu držanja i proizvodnje životinja, student treba da ostvari progres u podizanju genetskog i proizvodnog kao i ekonomskog potencijala populacije životinja.</p>
<p>Topografska anatomija</p>	<p>Obav. Predmet omogućava studentu sticanje: 1. znanja iz oblasti položaja organa domaćih životinja i njihovih međusobnih odnosa; 2. veštine prepoznavanja karakterističnih regija i njihovih delova na telu životinja korišćenjem anatomskih modela i materijala donetog sa klanice; 3. sposobnosti razumevanja međusobnih veza i odnosa između svih organa i organskih sistema u organizmu, kao i njihov prostorni raspored</p>	<p>Po završetku kursa iz ovog predmeta i položenog ispita, student treba da bude sposoban da: 1. definiše i objasni osnovne pojmove topografske anatomije (regije tela, delovi tela koji sačinjavaju jednu regiju,...); 2. opiše topografski položaj određenih regija tela životinje; 3. analizira građu organa koji sačinjavaju određenu regiju tela, međusobne veze organa unutar jedne regije i njihov prostorni raspored; 4. utvrdi međusobnu vezu između pojedinih regija u organizmu i njihov prostorni raspored; 5. primeni znanje i veštinu tokom daljih studija veterinarske medicine, posebno iz oblasti hirurgije, kliničke dijagnostike, i dr.</p>	
<p>Imunologija</p>	<p>Obav. Predmet omogućava sticanje bazičnog 1. znanja o funkcij imunog sistema, učesnicima i mehanizmima imunološke reakcije, nastanku infekcije i odbrani organizma od infekcije, preosetljivosti, autoimunim bolestima, tumorskoj i transplantacionoj imunologiji, kao i najznačajnijim metodama imunološke dijagnostike 2. sposobnost tumačenja laboratorijskih nalaza u serološkoj dijagnostici bolesti.</p>	<p>Po završetku kursa iz ovog predmeta student treba da bude sposoban da: 1. Definiše i objasni pojmove iz fundamentalne imunologije i napravi razliku između osnovnih tipova imunog odgovora , navede učesnike imunog odgovora, objasni njihovu pojedinačnu ulogu kao i osnovne principe njihove kooperacije u prepoznavanju i odbrani od stranog antigena, 2. Analizira specifičnosti imunološke odbrane od bakterijskih, virusnih i parazitskih infekcija, 3. razlikuje principe pasivne i aktivne imunizacije, 4. definiše mehanizme nastanka i toka pojedinih tipova preosetljivosti, 5. objasni mehanizme nastanka autoimunih bolesti i tumora i prepozna imunološku osnovu odbacivanja i prihvatanja transplantata, 6. opiše metode izvođenja osnovnih seroloških reakcija i protumači konkretne nalaze.</p>	
<p>Parazitologija</p> 	<p>Obav. Predmet omogućava studentu sticanje: 1. znanja o taksonomiji, morfologiji, biološkom ciklusu razvoja i patogenom značaju parazita. 2. veštinu makroskopske i mikroskopske identifikacije parazita i parazitskih elemenata i 3. sposobnost primene znanja u savladavanju gradiva iz predmeta: Parazitske bolesti, Laboratorijske tehnike u parazitologiji i Tropske bolesti životinja</p>	<p>Po završetku kursa ovog predmeta, student treba da bude sposoban da: 1. Definiše i objasni parazitski organizam i biološki ciklus razvoja; 2. Razlikuje parazitske vrste u odnosu na vrstu domaćina i lokalizaciju u domaćinu 3. Postavi etiološku dijagnozu na osnovu identifikacije parazita ili parazitskih elemenata 4. Opiše patogeni značaj parazita; 5. Primeni znanja za kvalitetnije razumevanje gradiva iz predmeta Parazitske bolesti, Laboratorijske tehnike u parazitologiji i Tropske bolesti životinja.</p>	
<p>Stočarstvo</p>	<p>Obav. Obrazovanje i osposobljavanje studenata za poznavanje razumevanje osnovnih znanja iz oblasti stočarstva i uzgoja farmških životinja</p>	<p>Student nakon odlučanog i položenog predmeta pravi razliku između osobenosti farmškog uzgoja pojedinih domaćih životinja. Rešava probleme iz domena kvaliteta objekata. Prilagodava namenu</p>	

			objekata za uzgoj pojedinih domaćih životinja. Primenjuje odgovarajući režim ishrane za životinje.
Etologija	Obav.	Cilj etologije je da student stekne znanje i razumevanje fiziološkog i psihološkog statusa životinje koji je vezan za vrstu, rasu, pol, starost i mikroklimat u zatvorenim objektima i u širem okruženju.	Nakon odslušanog i položenog predmeta student pravi razliku između ponašanja pojedinih vrsta životinja i to efikasno povezuje sa specifičnostima ponašanja u odnosu na rasu, starost, pol, reproduktivni status, godišnje doba. Rešava probleme iz domena poremećaja ponašanja i prilagođava način uzgoja u skladu sa specifičnim normama za vrstu i kategoriju životinje. Pravi razliku između psihofizičkih osobina životinja radi obezbeđenja uslova za njihovu dobrobit.
Zoohigijena	Obav.	Predmet omogućava studentu sticanje osnovnih znanja o higijeni životne sredine, faktorima koji je narušavaju, o klimatskim promenama, o higijeni smeštaja i držanja pojedinih vrsta domaćih životinja,	Po završetku kursa iz ovog predmeta student treba da bude sposoban da ovlada i definiše osnovne pojmove iz higijene životne sredine, klimatskih promena i njihovog uticaja na zdravlje i ponašanje životinja, da opiše osnovne postupke vršenja higijenskih mera, uoči propuste u smeštaju i držanju pojedinih vrsta i kategorija životinja, da primeni metode i instrumente za utvrđivanje mikroklimatskih, higijenskih i prostornih uslova smeštaja životinja, da utvrdi indikatore stresa koji utiču na dobrobit životinja i faktore koji ugrožavaju zdravu životnu sredinu a potiču sa farme, da oceni uslove smeštaja, transport životinja i primenu higijenskih mera, da kroz timski rad učestvuje u rešavanju problema iz oblasti uticaja ambijetalnih uslova na kvalitet i zdravstveno stanje životinja.
Osnovne laboratorijske tehnike u morfologiji 	Izbor.	Predmet omogućava studentu sticanje: 1. znanja iz oblasti osnovnih laboratorijskih tehnika koje se koriste u morfologiji; 2. veštine uzimanja uzoraka i načina njihovog obeležavanja, kao i analize dobijenih rezultata ispitivanja; 3. sposobnost pravilnog odabira određenih laboratorijskih metoda za kvalitativno i kvantitativno određivanje nastalih promena na tkivima i organima	Po završetku kursa iz ovog predmeta i položenog ispita, student treba da bude sposoban da: 1. definiše i objasni pojmove iz oblasti osnovnih laboratorijskih tehnika koje se koriste u morfologiji; 2. opiše osnovne laboratorijske tehnike koje se koriste u morfologiji; 3. analizira principe na kojima se zasnivaju određene laboratorijske tehnike; 4. utvrdi međusobnu vezu između morfoloških promena koje treba kvantifikovati i izbora pogodne laboratorijske tehnike; 5. primeni znanje i veštinu tokom daljih studija veterinarske medicine, posebno iz oblasti dijagnostike i dr.
Upotreba i briga o laboratorijskim životinjama 	Izbor.	Predmet omogućava studentu sticanje: 1. znanja o morfološkim i fiziološkim karakteristikama laboratorijskih životinja, planiranju, sprovođenju i zakonskim i etičkim normama vršenja oglada na laboratorijskim životinjama, kao i njihovom uzgoju i držanju; 2. veština manipulacije sa laboratorijskim životinjama; 3. sposobnosti rešavanja konkretnih zadataka vezanih za uzgoj i planiranje oglada na laboratorijskim životinjama.	Po završetku kursa iz predmeta Uzgoj i briga o laboratorijskim životinjama student treba da bude sposoban da: 1. definiše i objasni pojmove vezane za rad sa laboratorijskim životinjama; 2. opiše i analizira različite načine držanja i uzgoja laboratorijskih životinja; 3. primeni metode i tehnika za manipulaciju sa laboratorijskim životinjama; 4. rešavanje konkretnih zadataka vezanih za planiranje i vršenje oglada na laboratorijskim životinjama; 5. uspešno prati nastavu na stručno-aplikativnim predmetima za koje je potrebno predznanje iz ove oblasti.
Gajenje i nega sportskih konja	Izbor.	Predmet omogućava studentu teorijska i praktična znanja o aspektima uzgoja, držanja i nege različitih kategorija sportskih konja. Studenti treba da savladaju osnovne veštine savremenog treninga, nege i držanja sportskih grla i steknu	Posle odslušane nastave i polaganja ispita student treba da: 1. prepozna pojedine rase konja 2. proceni stepen treniranosti konja 3. primeni osnovne postupke u treningu sportski konja; 4. utvrdi posebne potrebe u pogledu držanja i nege konkretnog grla 5. formira plan treninga i 6. proceni postignute rezultate posle primene odgovarajućeg

		sposobnost da primene veštine značajne za rad sa sportskim grlima.	režima treninga;
Gajenje i nega pčela	Izbor.	Predmet omogućava studentu sticanje osnovnih znanja o razvoju pčelarstava kroz istoriju i ulozi pčele u biodiverzitetu, o biologiji pčele, o osnovnim apitehničkim metodama u gajenju pčela; o medonosnim biljkama i ishrani pčela; o veštini dobre pčelarske prakse i dobre higijenske prakse; o osnovnim apitehničkim radnjama oko formiranja pčelinje zajednice i obezbeđivanja dobrih uslova nege i gajenja pčela	Po završetku kursa iz ovog predmeta student treba da bude sposoban da: objasni sastav pčelinje zajednice i osnovne biološke principe razvoja i formiranja pčelinjeg društva; da detaljno opiše razmnožavanje pčela i život pčelinjeg društva tokom godine; da ovlada osnovnim apitehničkim zahvatima od formiranja društva, izbora pčelinjih paša, radova po mesecima u pčelinjoj zajednici; da detaljno opiše načine ishrane pčela i osnovna načela u pogledu razvoja pčelinje zajednice sa aspekta ishrane; da ovlada osnovni zahvatima u pogledu selekcije matica, razrojavanja i formiranja novih zajednica; da ovlada tehnologijom proizvodnje pčelinjih proizvoda; da proceni programe preventive i dobre pčelarske prakse u pčelarskoj proizvodnji; da unapredi voćarsku proizvodnju i štiti životnu sredinu.
Gajenje i nega ovaca i koza	Izbor.	Upoznavanje studenata sa savremenim trendovima uzgoja i organizovanja ovčarske i kozarske proizvodnje.	Rad na organizovanju i vođenju ovčarske i kozarske proizvodnje na farmama
Gajenje i nega farmskih životinja	Izbor.	Predmet omogućava studentima sticanje znanja o smernicama za gajenje i negu životinja. Sticanje veština u primeni stečenih saznanja sa ciljem postizanja optimalnih proizvodnih rezultata i obezbeđivanja dobrobiti životinja. Sticanje sposobnosti rešavanja konkretnih problema koji se mogu pojaviti u uslovima savremene stočarske proizvodnje	Predmet omogućava studentu da po završetku predviđenog kursa predmeta može da 1. Definiše i objasni najvažnije postulate za uspešno gajenje životinja. 2. Opiše i obrazloži način gajenja. 3. Primeni opisane metode i postupke. 4. Utvrdi eventualne nedostatke i odstupanja od načela dobrobiti. 5. Predloži i sprovede korekcije. 6. Proceni stanje životinja i da prognozu daljeg toka
Kvalitet hrane za životinje	Izbor.	Upoznavanje studenata sa kvalitetom najvažnijih hraniva koja se koriste u ishrani životinja. Sticanje praktičnih znanja iz oblasti kontrole kvaliteta hrane za životinje različitim metodama (senzorne, fizičke i hemijske metode), kao i primena stečenih znanja u ishrani životinja.	Osposobljavanje studenata za samostalan rad u oblasti kvaliteta hrane za životinje.
Kinologija	Izbor.	Predmet omogućava studentu sticanje: 1. znanja iz oblasti lovne kinologije, kinoloških manifestacija i zakonske regulative koja tretira ovu oblast, 2. veština u vezi odabira odgovarajuće rase prema potrebama lova, i 3. sticanja sposobnosti rešavanja konkretnih problema u vezi sa preventivnom zdravstvenom zaštitom, uslovima držanja pasa, ishranom i dresurom.	Po završetku kursa ovog predmeta, student treba da bude sposoban da: 1. pravi razliku između rasa pasa, 2. da u zavisnosti od uslova lova izabere odgovarajuću rasu pasa koja će dati najbolje rezultate; 3. detaljno opiše postupke i mere za sprečavanje pojave i suzbijanje zaraznih i parazitskih bolesti; 4. oceni uslove smeštaja, zdravstvene zaštite i primenu higijenskih mera lovačkih pasa; 5. integriše znanja i veština, razvija kritičko razmišljanje i primenjuje znanja i veštine iz oblasti lovne kinologije
3 godina			
Opšta patološka fiziologija 	Obav.	Predmet omogućava da studenti steknu: 1) znanja o mehanizmima patološkog delovanja različitih etioloških faktora i karakteristikama opštih poremećaja homeostaze, metabolizma i adaptacije koji nastaju u organizmu i koji su zajednički za poremećaj zdravlja različitih	Posle savladanog gradiva i položenog ispita student će: 1) moći da prepozna, grupiše, nabroji i objasni opšte etiološke činioce i adaptacione procese prilikom postojanja poremećaja zdravlja, 2) da objasni poveže vezu između delovanja etioloških činilaca i zdravlja životinja, 3) da primeni odgovarajuće laboratorijske standarde u cilju pravilne dijagnostike opštih poremećaja zdravlja, 4)

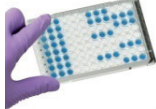

		organskih sistema; 2) veštine primene osnovnih laboratorijskih metoda u patološkoj fiziologiji; 3) sposobnost tumačenja patofizioloških rezultata i tumačenja opšteg poremećaja zdravlja životinja.	da na osnovu zadatih slučajeva vrši analizu laboratorijskih rezultata i izvede zaključak o tipu opšteg zdravstvenog poremećaja koji postoji, 5) da organizuje i prikupi sve relevantne podatke o delovanju etioloških činilaca i tipovima promene koje u organizmu izazivaju, 6) da oceni stepen narušenosti zdravlja životinja u skladu sa nalazima i jačinom delovanja noksi.
Opšta i specijalna patološka morfologija 	Obav.	Predmet omogućava studentu sticanje: 1. znanja o morfološkim i patohistološkim karakteristikama patoloških procesa kod domaćih životinja, 2. veštinu primene metoda i instrumenata za utvrđivanje morfoloških i patohistoloških promena na/u organu i tkivu i 3. sposobnost rešavanja problema iz oblasti predmeta veterinarske patologije.	Po završetku kursa, student treba da: 1. prikupi, opiše i definiše etiologiju i patogenezu najčešćih oboljenja domaćih životinja, 2. poveže, objasni, razvrsta, razlikuje i uradi neophodne dijagnostičke procedure, 3. otkrije, konstruiše i protumači nasatale promene u/na tkivu i organu, 4. analizira i utvrdi diferencijalnu dijagnozu najčešćih patoloških promena u/na tkivu i organu, 5. prikupi, organizuje i sastavi preciznu histološku i morfološku dijagnozu patoloških promena pregledanog uzorka, 6. priloži adekvatne rezultate i zaključke.
Farmakologija i toksikologija I i II 	Obav.	Predmet omogućava studentu sticanje: 1. znanja o farmaceutskim oblicima lekova, mestu i načinu delovanja lekova na organizam životinja i sudbini leka u organizmu životinja, o poreklu i vrstama otrova, stepenu toksičnosti, toksikokinetici i toksikodinamici otrova, 2. veština propisivanja lekova i prepoznavanja neželjenih dejstava lekova i veština prepoznavanja kliničke slike trovanja i pravilnu upotrebu propisa u slučaju trovanja životinja 3. sposobnost predlaganja adekvatne terapije zavisno od patofiziološkog stanja životinja i sposobnost primene adekvatne terapije kod otrovanih životinja.	Po završetku kursa iz ovog predmeta student treba da bude sposoban da: 1. definiše i objasni poreklo lekova, vrste i oblike lekova i načine aplikacije lekova, 2. primeni pravila za propisivanja lekova, 3. izračuna i odredi dozu leka u zavisnosti od broja životinja i načina aplikacije lekova, 4. definiše i objasni farmakokinetiku i farmakodinamiku lekova, 5. razlikuje i analizira pojavu neželjenih efekata lekova, 6. prepozna sinergističke i antagonističke interakcije između lekova, 7. definiše i objasni poreklo i vrste otrova i trovanja, toksikokinetiku i toksikodinamiku otrova i 8. primeni adekvatnu terapiju zavisno vrste trovanja životinja.
Ishrana životinja 	Obav.	Predmet omogućava studentu sticanje: 1. znanja o hranljivim materijama, hranivima i ishrani različitih vrsta i kategorija životinja, 2. veština sastavljanja smeša i obroka za ishranu životinja i 3. sposobnosti upravljanja ishranom životinja.	Po završetku kursa iz ovog predmeta, student treba da bude sposoban da: 1. navede hranljive materije važne za ishranu pojedinih vrsta i kategorija i objasni njihov značaj; 2. navede hraniva koja se koriste u ishrani pojedinih vrsta i kategorija, opiše njihov sastav i obrazloži njihovu primenu u ishrani; 3. opiše i objasni savremenu tehnologiju ishrane pojedinih vrsta i kategorija; 4. uoči i obrazloži nedostatke i greške u ishrani životinja 5. izračuna energetske vrednosti hraniva ili smeše; 6. uradi uzorkovanje i organoleptičku ocenu hraniva; 7. protumači rezultate hemijskih analiza hraniva i smeša i 8. izračuna nutritivne potrebe životinja i pripremi recepturu za smešu ili obrok.
Specijalna patološka fiziologija	Obav.	Cilj ovog predmeta je da studenti steknu: 1) znanja o patofiziološkim procesima koji postoje kod bolesnih stanja i procesa specifičnih za različite organske sisteme, 2) veštine primene laboratorijske metode i	Kada student savlada i položi ovaj predmet očekujemo sledeće ishode: 1) student će umeti da ukratko opiše i utvrdi najvažnije poremećaje funkcionalnog statusa pojedinih organa i organskih sistema, 2) student će umeti da poveže promene u funkcionalnom statusu organa sa njihovim uzrocima

		<p>skrining panele za porcenu zdravlja pojedinih organiskih sistema, 3) sposobnosti da na osnovu patofizioloških metoda donesu zaključak o vrsti funkcionalnog poremećaja koji postoji kod životinje.</p>	<p>i znacima koji govore u prilog postojanja poremećaja, 3) student će umeti da primeni laboratorijske metode u dijagnostici poremećaja funkcionalnog statusa pojedinih organa i sistema, 4) student će moći da izvede zaključak o tipu i intenzitetu poremećaja funkcionalnog stanja na osnovu laboratorijskih nalaza pacijenta, 5) student će moći da uporedi i poveže sličnosti i razlike laboratorijskih analiza kod različitih vrsta poremećaja, 6) student će umeti da razlikuje osnovne poremećaje funkcije organa i sistema i odlučuje se za pravilne procedure za njihovo dokazivanje.</p>
<p>Opšta klinička dijagnostika</p> 	Obav.	<p>Predmet omogućava studentu sticanje znanja o opštim i specijalnim metodama kliničkog pregleda, fiziološkim vrednostima bitnih parametara i najčešćim poremećajima funkcije. Sticanje veština primene opisanih metoda i interpretacije rezultata. Sticanje sposobnosti za rešavanje konkretnih problema u postavljanju dijagnoze bolesti.</p>	<p>Predmet omogućava studentu da po završetku predviđenog kursa predmeta može da 1. Definiše i objasni najvažnije postupke za klinički pregled pojedinih organskih sistema. 2. Opiše i obrazloži najvažnije dijagnostičke procedure u cilju prikupljanja podataka za postavljanje dijagnoze. 3. Primeni opisane dijagnostičke metode. 4. Utvrdi preciznu dijagnozu. 5. Utvrdi i isključi diferencijalne dijagnoze. 6. Proceni stanje pacijenta i da prognozu daljeg toka</p>
Parazitske bolesti	Obav.	<p>Predmet omogućava studentu sticanje znanja iz opšte epizootologije, patogeneze, klinike, patologije, preventive i terapije parazitskih bolesti domaćih životinja. Student treba da stekne veštine kliničke i laboratorijske dijagnostike parazitskih bolesti i sposobnost rešavanja konkretnih problema iz oblasti predmeta.</p>	<p>Nakon završetka kursa iz ovog predmeta student treba da bude sposobna da: 1. definiše i opiše pojmove iz etiologije i razvojnih ciklusa, epizootologije, klinike i terapije parazitskih bolesti; 2. prepozna kliničku sliku i patoanatomski nalaz parazitoza; 3. primeni laboratorijske metode dijagnostike parazitskih obolenja; 4. pravi razliku diferencijalno dijagnostički između parazitskih i obolenja izazvanih drugim etiološkim agensima; 5. utvrdi i sprovede adekvatnu terapiju; 6. učestvuje pojedinačno i u timu u rešavanju konkretnih problema iz oblasti predmeta parazitske bolesti.</p>
<p>Laboratorijske tehnike u patološkoj fiziologiji</p> 	Izbor.	<p>Cilj ovog predmeta je da studenti steknu: 1) znanja o osnovnim laboratorijskim tehnikama u patološkoj fiziologiji i njihovim svojstvima, a to su tehnike razdvajanja i merenja čija je primena na biološkim materijalima ali i na živim životinjama, 2) veštine pravilne primene pojedinih laboratorijskih tehnika, 3) sposobnosti analize rezultata dobijenih različitih laboratorijskim merenjima.</p>	<p>Posle završenog kursa student će umeti da: 1) uredi i prikupi materijal za različite laboratorijske analize, 2) izvede najčešće korišćene analize, 3) protumači osnovne metodološke postupke, 4) objasni dobijene rezultate, 5) primeni različite metode u svakodnevnom radu, 6) analizira rezultate i greške nastale u radu.</p>
Zaštita životine sredine...	Izbor.	<p>Predmet omogućava studentu sticanje znanja iz oblasti zaštite životne sredine, koja je ugrožena intenzivnom animalnom proizvodnjom. Student treba da stekne veštine primene propisa, preporuka i standarda u zaštiti životne sredine koji su važeći u Evropskoj Uniji, kao i sposobnost rešavanja konkretnih problema iz oblasti predmeta.</p>	<p>Nakon završetka kursa iz ovog predmeta student treba da bude sposobna da: 1. definiše i objasni pojmove iz zaštite životne sredine i uticaja otpada iz moderne intenzivne animalne proizvodnje; 2. analizira štetnosti većih količina čvrstog i tečnog đubriva, otpadnih voda i gasova po čoveka, životinje, zemljište, površinske vodotokove, biodiverzitet i klimu; 3. ovlada analizama rizika za sve sisteme proizvodnje životinja; 4. primeni adekvatan sistem menadžmenta u intenzivnoj animalnoj proizvodnji i načini sprečavanja zagađenja životne sredine; 5. identifikuje i oceni opasnosti u lancu hrane „od farme do trpeze“, u okviru HACCP sistema; 6. učestvuje pojedinačno i u</p>

			timu u rešavanju konkretnih problema iz oblasti predmeta.
Nutritivna patologija	Izbor.	Predmet omogućava studentu sticanje: 1. znanja o morfološkim karakteristikama patoloških procesa kod domaćih životinja nastalih deficitarnom ili disbalansiranom ishranom, 2. veštinu primene metoda i instrumenata za utvrđivanje morfoloških promena na/u organu i tkivu domaćih životinja deficitarnih sa mikro i makroelementima i 3. sposobnost rešavanja problema iz oblasti predmeta nutritivne patologije.	Po završetku kursa, student treba da: 1. prikupi, opiše i definiše etiologiju i patogenezu oboljenja domaćih životinja nastalih kao posledica disbalansirane ishrane, 2. poveže, objasni, razvrsta, razlikuje i uradi neophodne dijagnostičke procedure, 3. otkrije, konstruiše i protumači nasatale promene u/na tkivu i organu, 4. analizira i utvrdi diferencijalnu dijagnozu nastalih patoloških promena u/na tkivu i organu, 5. prikupi, organizuje i sastavi preciznu dijagnozu patoloških promena, 6. priloži adekvatene rezultate i zaključke.
Intenzivna proizvodnja u akvakulturi 	Izbor.	Predmet omogućava studentu sticanje znanja vezanih za intenzivnu proizvodnju šaranskih i pastrmskih vrsta riba u akvakulturi. Student treba da stekne veštine obavljanja tehnoloških procesa koji se sprovode na ribnjacima i sposobnost rešavanja konkretnih problema iz oblasti predmeta.	Nakon završetka kursa iz ovog predmeta student treba da bude sposobna da: 1. definiše i objasni pojmove iz tehnologije proizvodnje i ishrane ciprinidnih i salmonidnih riba; 2. prepozna ekonomski vredne vrste riba; 3. ovlada anatomijom i fiziologijom riba; 4. primeni metode merenja fizičko hemijskih parametara vode; 5. oceni uslove za adekvatnu lokaciju i zgradnju ribnjaka; 6. upravlja intenzivnom proizvodnjom u akvakulturi; 7. učestvuje pojedinačno i u timu u rešavanju konkretnih problema iz oblasti predmeta.
Fiziologija životinja u zoo vrtovima 	Izbor.	Predmet omogućava studentu sticanje: 1. znanja o morfološkim i fiziološkim specifičnostima životinja u Zoo vrtovima, kao i o organizaciji i smeštaju životinja u Zoo vrtovima; 2. veština organizacije i procene kvaliteta smeštaja i držanja životinja u Zoo vrtovima; 3. sposobnosti rešavanja konkretnih zadataka iz oblasti uzgoja i držanja životinja u Zoo vrtovima.	Po završetku kursa iz predmeta Fiziologija životinja u Zoo vrtovima student treba da bude sposoban da: 1. definiše i objasni pojmove vezane za morfološke i fiziološke karakteristike životinja u Zoo vrtovima; 2. opiše i analizira organizaciju rada Zoo vrtova; 3. proceni uslove smeštaja za pojedine životinjske vrste; 4. reši konkretne zadatke vezane za uzgoj i držanje životinja u Zoo vrtovima; 5. primeni osnovne tehnike u postupcima manipulacije sa životinjama u Zoo vrtovima.
Laboratorijske tehnike u parazitologiji	Izbor.	Predmet omogućava studentu sticanje 1. znanja iz osnove laboratorijske dijagnostike u parazitologiji u koje spadaju metode uzorkovanja i slanja materijala za pregled kao i metode pripreme i pregleda: koprološke, hematološke, dermatološke i urološke metode; 2. veština samostalnog izvođenja laboratorijskih tehnika i 3. sposobnosti upotrebe savladanih znanja za samostalno prepoznavanje parazita ili parazitskih elemenata radi dijagnostikovanja parazitskih oboljenja	Po završetku kursa ovog predmeta, student treba da bude sposoban da: 1. Definiše i objasni principe laboratorijske dijagnostike u parazitologiji; 2. Pravilno odabere, pošalje i pripremi odgovarajući materijal za parazitološki pregled; 3. Odabere i primeni odgovarajuću laboratorijsku tehniku za dijagnostikovanje parazitskog oboljenja, 4. Prikupi, klasifikuje i analizira dobijene rezultate; 5. Postavi laboratorijsku dijagnozu i tako utvrdi odnosno odbaci prisustvo parazitske bolesti; 6. Protumači nalaz i proceni potrebu za terapijom
4 godina			
Radiologija i ultrazvučna dijagnostika 	Obav.	Obuka studenata veterinarske medicine za sticanje profesionalnih znanja i praktičnu primenu veština iz oblasti tehnika rendgenske dijagnostike i mera zaštite od rendgenskog zračenja, primena ultrazvuka u dijagnostici oboljenja domaćih životinja.	Nakon odslušanog i položenog predmeta student samostalno izvodi rentgenski i ultrazvučni pregled domaćih životinja. Utvrđuje rentgenski i ultrazvučni nalaz. Tumači dobijene rezultate i na osnovu njih postavlja dijagnozu oboljenja. Rešava problem zaštite od jonizujućeg zračenja i koristi opremu i metode kako bi zaštitio sebe i pomoćno osoblje.

<p>Bolesti konja I i II</p> 	<p>Obav.</p>	<p>Predmet omogućava studentu teorijska i praktična znanja o aspektima kliničke patologije i terapije konja. Studenti treba da steknu veštinu prepoznavanja simptome pojedinih oboljenja, preduzmu neophodna dijagnostička ispitivanja i steknu sposobnost da samostalno urade neophodne kliničke procedure u cilju postavljanja dijagnoze i preduzimanja odgovarajuće terapije i preventive u svim slučajevima oboljenja.</p>	<p>Posle odslušane nastave i polaganja ispita student treba da: 1. prepozna bolesnu životinju i definiše radnu dijagnozu, 2. proceni rizik u slučaju sumnje na zarazno oboljenje i preduzme sve neophodne mere u cilju sprečavanja eventualnog širenja bolesti; 3. otkrije etiologiju i patogenezu oboljenja; 4. utvrdi stepen urgentnosti stanja životinje, 5. prikupi sve kliničke znake i anamnestičke podatke i 6. proceni i primeni odgovarajuću terapiju. Posle odslušane nastave i polaganja ispita student treba da zna da: prepozna bolesnu životinju i postavi dijagnozu, ustanovi etiologiju i patogenezu oboljenja, odredi odgovarajuću terapiju; priđe i fiksira konja, aplikuje lek, sondira konja; uradi kateterizaciju mokraćne bešike kod muških i ženskih životinja; uradi rektalni pregled; kako da postupi u slučaju sumnje na zarazno oboljenje i preduzme sve neophodne mere u cilju sprečavanja eventualnog širenja bolesti.</p>
<p>Bolesti pasa i mačaka I i II</p> 	<p>Obav.</p>	<p>Da studenti steknu teorijska i praktična znanja iz interne medicine i oboljenja kože pasa i mačaka i da savladaju neophodne veštine za samostalno obavljanje kliničke prakse.</p>	<p>Student treba da zna etiopatogenezu, dijagnostiku, terapiju i profilaksu oboljenja pasa i mačaka obuhvaćenih programom, ume da uradi klinički pregled psa i mačke i zna kako da postavi dijagnozu oboljenja, propiše odgovarajuću terapiju i sprovede profilaksu oboljenja.</p>
<p>Bolesti preživara I i II</p> 	<p>Obav.</p>	<p>Predmet omogućava studentimasticanje znanja o poremećajima funkcije pojedinačnih organskih sistema kod preživara. Sticanje veština u primeni opštih i specijalnih metoda pregleda životinja za brzo postavljanje dijagnoze kao i primenu adekvatne terapije i sticanje sposobnosti rešavanja konkretnih problema vezanih za poremećaj zdravlja preživara u uslovima savremene stočarske proizvodnje.</p>	<p>Predmet omogućava studentu da po završetku predviđenog kursa predmeta može da 1. Definiše i objasni najvažnije poremećaje zdravlja navedenih organskih sistema. 2. Opiše i obrazloži najvažnije dijagnostičke procedure u cilju prikupljanja podataka za postavljanje dijagnoze. 3. Primeni opisane dijagnostičke metode. 4. Utvrdi preciznu dijagnozu. 5. Predloži i sprovede kauzalnu, potporna ili simptomatsku terapiju. 6. Proceni stanje pacijenta nakon sprovedene terapije i da prognozu daljeg toka</p>
<p>Reprodukcija domaćih životinja</p> 	<p>Obav.</p>	<p>Gradivo ovog predmeta omogućava studentu sticanje: 1. Znanja iz oblasti savremene morfologije i fiziologije reprodukcije domaćih vrsta sisara i ptica, kao i poznavanje savremenih biotehnoških metoda kontrole pojedinih reproduktivnih funkcija muških i ženskih životinja. 2. Veština u primeni savremene tehnologije efikasne reproduktivne eksploatacije pojedinih vrsta i kategorija domaćih životinja, na osnovu specifičnosti njihove reproduktivne fiziologije, u određenim proizvodnim uslovima. Takođe, stiče veštine primene pojedinih biotehnoških metoda, sa ciljem kontrole i/ili stimulacije reproduktivnih funkcija životinja, sa ciljem povećanja njihove reproduktivne efikasnosti, u</p>	<p>Po završetku kursa iz ovog predmeta, student treba da je osposobljen da: (1) samostalno upravlja reproduktivnim procesima domaćih sisara i ptica, u pojedinim sistemima proizvodnje, (2) samostalno rešava sve veterinarsko-medicinske, biotehnoške, ekološke i organizacione probleme u vezi sa tehnologijom reprodukcije domaćih životinja, (3) samostalno primenjuje i razvija efikasnije tehnologije reprodukcije domaćih životinja i, time, utiče na povećanje ukupne stočarske proizvodnje, (4) formuliše i primenjuje principe ekološke proizvodnje i dobiti svih kategorija priplodnih životinja, (5) samostalno analizira i procenjuje ostvarene rezultate reproduktivne efikasnosti zapata, te donosi ispravne zaključke i odgovarajuće mere rešavanja problema i/ili daljeg unapređenja i (6) nastavi studije na višim stepenima obrazovanja u ublasti veterinarsko-medicinskih nauka.</p>

		različitim sistemima proizvodnje. 3. Sposobnosti samostalnog rešavanja konkretnih problema iz oblasti reprodukcije domaćih životinja, u pojedinim proizvodnim uslovima, kao i sposobnosti da formuliše tehnologiju reproduktivne eksploatacije u pojedinim specifičnim uslovima. Student je sposoban da samostalno prati razvoj novih teorijskih i praktičnih znanja iz oblasti reprodukcije domaćih životinja, da razume i savlada gradivo drugih, srodnih, disciplina veterinarsko-medicinske nauke i prakse.	
Veterinarska epidemiologija 	Obav.	Predmet omogućava studentu sticanje: 1. znanja o ciljevima epidemiologije, primenjenoj epidemiologiji, kao i validnosti epidemioloških istraživanja; 2. veština primene metoda epidemiološkog istraživanja; i 3. sposobnosti sprovođenja nadzora i kontrole nad oboljenjima infektivne i neinfektivne etiologije.	Po završetku kursa iz ovog predmeta, student treba da bude sposoban da: 1. primeni osnovne principe iz epidemiologije; 2. opiše i analizira modele uzroka pojave oboljelja; 3. izabere tip studija posmatranja; 4. utvrdi mere učestalosti pojave oboljenja, kao i mere povezanosti predisponirajućih/protektivnih faktora i oboljenja; i 5. izvrši analizu osnovnih podataka koji su značajni u epidemiologiji.
Bolesti svinja	Obav.	Edukacija studenata za ovladavanje metodama opštih i specijalnih pregleda svinja i dijagnostiku i terapiju oboljenja svinja.	Nakon odslušanog i položenog predmeta student je sposoban da izvrši opšti klinički pregled kao i da primeni specifičnosti kod dijagnostike oboljenja svinja prateći tzv simptomatologiju zapata i pojavu određenih sindroma. Utvrđuje plan lečenja i imunoprofilakse. Prilagođava nalin ishrane specifičnom dijagnosotikovanom sindromu u zapatu.
Porodiljstvo i patologija repordukcije domaćih životinja 	Obav.	Gradivo ovog predmeta omogućava studentu: (1.) Znanje iz problematike u patologiji reprodukcije životinja, (2.) Veštinu u primeni najsavremenijih metoda dijagnostike i terapije kod domaćih životinja, i (3.) Sposobnost da primeni osnovne zahvate u porodiljstvu-akušerstvu .	Posle odslušane nastave i polaganja ispita student treba da: 1. prepozna reproduktivnu patologiju i definiše radnu dijagnozu, 2. utvrdi stepen urgentnosti stanja kod životinje 3.prikupi sve kliničke znake i anamnestičke podatke 4. otkrije uzrok nastanka reproduktivnog problema 5. proceni i primeni odgovarajuću akušerski zahvat, dijagnostičku proceduru i terapijski tretman .
Opšta hirurgija sa anesteziologijom	Obav.	Obuka studenata za samostalno izvođenje dijagnostike i terapije hirurških oboljenja životinja i primenu analgezije i anestezije.	Nakon odslušanog i položenog predmeta student samostalno dijagnostikuje hirurška oboljenja, u stanju je da razlikuje obolelu životinju od zdrave, izvodi dijagnostičke postupke kojima će utvrditi dijagnozu hirurškog oboljenja iz domena terapije rana, infekcija, obavi dijagnostiku i terapiju stanja šoka. Upotrebljava tehnike šivenja, upotrebljava hirurške instrumenteprema vrstama i namenama. Upotrebljava adekvatan antibiotik. Izvede opštu anesteziju, odabira adekvatan anestetički protokol u zavisnosti od prisutnog oboljenja i obezbuđuje adekvatnu analgeziju.
Klinička patofiziologija i laboratorijska medicina	Izbor.	Cilj ovog predmeta je da studenti steknu: 1) znanje o patofiziologiji različitih internih oboljenja životinja. 2) veštine prepoznavanja osnovnih patofizioloških procesa u različitim oboljenjima, 3) sposobnosti pravilne dijagnostike internih bolesti primenom i analizom funkcionalnih testova.	Posle savladanog gradiva i položenog ispita studenti će moći da: 1) definišu i opišu patofiziološke procese kod velikog broja internih bolesti životinja, 2) utvrde i ustanove diferencijalnu dijagnozu na osnovu postojećih simptoma bolesti i laboratorijskih funkcionalnih testova, 3) izaberu adekvatne dijagnostičke testove i konstruišu etiopatogenezu poremećaja koji postoji kod životinje, 4) izvrše analizu i klasifikaciju laboratorijskih nalaza kod

			različitih kliničkih slučajeva, 5) daju argument o mogućim komplikacijama i ishodima oboljenja shodno izmenjenom funkcionaln om statusu organa i sistema, 6) rangiraju stepene komplikacija kod različitih oboljenaj shodno prisustvu kompenzatornih procesa.
Imunološke tehnike u laboratorijskoj dijagnostici 	Izbor.	Sticanje teoretskih i praktičnih znanja i veština koja se odnose na mehanizme imunološke reaktivnosti antigena i antitela u <i>in vitro</i> uslovima i njihova neposredna primena u procesu laboratorijske dijagnostike.	Stečena znanja i veštine stvaraju uslove za profesionalnu obučenos t i efikasnije dijagnostikovanje, lečenje, suzbijanje oboljenja, nadzor nad animalnom proizvodnjom i kontrolom proizvoda animalnog porekla.
Imunoprofilaksa	Izbor.	Osposobljavanje studenata za planiranje i izvođenje imunoprofilaktičkih mera u cilju razumevanja infektivnih bolesti, uzimajući u obzir specifičnost reagovanja imunološkog sistema.	Spremnost studenata za primenu svih bioloških preparata koji se koriste u kontroli infektivnih bolesti
Anestezilogija i intenzivna nega 	Izbor.	Obuka studenata da mogu da prepoznaju i leče bol kod životinja i da primenjuju lekove i pre nastanka boli. Sprovođenje intenzivne nege hirurških pacijenata pacijenata.	Nakon odslušanog i položenog predmeta student je u stanju da prepozna bol kod životinja, da izvrši terapiju akutnog i hromičnog bola, da formira adekvatan anestetički protokol koji obezbeđuje kvalitetnu analgeziju, kod vitalno ugroženih pacijenata, zatim da prati vitalne parametre za život pacijenata i sprovodi mere intenzivne nege hirurških pacijenata.
5 godina			
Bolesti riba i akvatičnih organizama	Obav.	Predmet omogućava studentu sticanje znanja iz etiologije, epizootologije, patogeneze, patologije, preventive i terapije bolesti riba i akvatičnih organizama. Student treba da stekne veštine kliničke i laboratorijske dijagnostike bolesti riba i sposobnost rešavanja konkretnih problema iz oblasti predmeta.	Nakon završetka kursa iz ovog predmeta studen tra ba da bude sposobana da: 1. definiše i opiše pojmove iz etiologije epizootologije, klinike i terapije bolesti riba i akvatičnih organizama; 2. prepozna ekonomski vredne vrste riba; 3. utvrdi kliničku sliku i patoanatomski nalaz kod obolelih riba; 4. primeni laboratorijske metode dijagnostike bolesti riba; 5. pravi razliku između oboljenja izazvanih etiološkim agensima i tehnopatijama; 6. utvrdi i sprovede adekvatnu profilaksu i terapiju; 7. učestvuje pojedinačno i u timu u rešavanju konkretnih problema iz oblasti predmeta bolesti riba i akvatičnih organizama.
Bolesti divljih životinja	Obav.	Predmet omogućava studentu sticanje znanja o patologiji divljih životinja, sa akcentom na patologiju, uzgoj i korištenje divljači. Student treba da stekne veštine kliničke i laboratorijske dijagnostike bolesti divljih životinja i sposobnost rešavanja konkretnih problema iz oblasti predmeta.	Nakon završetka kursa iz ovog predmeta studen tra ba da bude sposobana da: 1. definiše i opiše pojmove o uzgoju i patologiji divljih životinja i spoznaju o specifičnostima u pojavljivanju, širenju i značaju bolesti divljači i njihov uticaj na zaštitu zdravlja domaćih životinja i ljudi; 2. prepozna kliničku sliku i patoanatomski nalaz bolesti divljih životinja; 3. primeni laboratorijske metode dijagnostike oboljenja kod divljih životinja; 4. primeni metode za praktično izvođenje različitih tipova vakcinacije; 5. utvrdi i sprovede adekvatnu profilaksu i terapiju; 6. učestvuje pojedinačno i u timu u rešavanju konkretnih problema iz oblasti predmeta.
Bolesti živine 	Obav.	Predmet omogućava studentu sticanje znanja o uzgoju i patologiji živine i najnovija saznanje o specifičnostima u pojavljivanju, širenju i značaju bolesti divljih ptica i njihov uticaj na zaštitu zdravlja domaćih životinja i ljudi. Student	Nakon završetka kursa iz ovog predmeta studen tra ba da bude sposobana da: 1. definiše i opiše pojmove iz etiologije, epizootologije, klinike i terapije bolesti živine kao i pojmove iz tehnologije proizvodnje; 2. prepozna kliničku sliku i patoanatomski nalaz bolesti kod ptica; 3. primeni laboratorijske metode dijagnostike oboljenja kod

		treba da stekne veštine kliničke i laboratorijske dijagnostike bolesti živine i sposobnost rešavanja konkretnih problema iz oblasti predmeta bolesti živine.	živine; 4. primeni metode za praktično izvođenje različitih vakcinacija (i/m, s/c, okulonazalno, sprej, aerosol); 5. utvrdi i sprovede adekvatnu terapiju; 6. učestvuje pojedinačno i u timu u rešavanju konkretnih problema iz oblasti predmeta.
<p>Specijalna hirurgija sa ortopedijom i oftalmologijom I i II</p> 	Obav.	Obuka studenata za dijagnostikovanje i lečenje hirurških oboljenja organskih sistema životinja. Obuka studenata za samostalno izvođenje dijagnostike i lečenja neuro-hirurških oboljenja, hromosti, oboljenja ekstremiteta i oboljenja očiju životinja.	Nakon odslušanog i položenog predmeta student je u stanju da razlikuje obolelu životinju od zdrave, dijagnostikuje hirurška oboljenja po sistemima organa životinja, Upotrebljava adekvatan metod hirurškog lečenja, sprovodi odgovarajuću preoperativnu dijagnostiku i negukritički razmišlja i sprovede dijagnostički postupak kojim će utvrditi definitivnu dijagnozu hirurškog oboljenja organa ili organskog sistema, na osnovu čega će biti u stanju da odredi optimalan terapijski protokol uz poznavanje odgovarajuće prognoze i ishoda terapije. Nakon odslušanog i položenog predmeta student je u stanju da razlikuje obolelu životinju od zdrave, kritički da razmišlja i sprovede dijagnostičke postupke kojima će utvrditi definitivnu dijagnozu neuro- hirurškog, ortopedskog oboljenja ili oboljenja očiju, na osnovu čega će biti u stanju da odredi optimalni terapijski protokol uz poznavanje odgovarajuće prognoze i ishoda terapije.
<p>Higijena mesa I i II</p> 	Obav.	Predmet omogućava studentu sticanje: 1) znanja o longitudinalnom i integrisanom pristupu proizvodnji, higijeni i bezbednosti mesa, jaja, ribe, meda i proizvoda od njih; 2) znanja o tome kako ovaj pristup rezultira u unapređenju dobrobiti i zdravlja životinja, zaštite zdravlja ljudi preko bezbedne hrane, zaštite životne sredine, kao i socio-ekonomskih aspekata; 3) veštine kako da kombinuju i koriste znanja stečena u svim oblastima veterinarske medicine u cilju optimiziranja prakse gajenja životinja, kontrole zoonotskih bolesti, kao i higijenskih postupaka klanja životinja, prerade i rukovanja mesom u kontekstu bezbednosti hrane.	Po uspešnom završetku kursa iz ovog predmeta, student treba da bude sposoban da: 1) objasni naučnu bazu za legislativnu kontrolu pomenutih namirnica; 2) oceni pogodnost životinja za proizvodnju pomenutih namirnica; 3) primeni principe higijene, bezbednosti i veterinarske sertifikacije pomenutih namirnica; 4) primeni principe upravljanja bezbednošću pomenutih namirnica, baziranog na analizi rizika, uključujući GMP/GHP, HACCP i LISA sisteme; 5) učestvuje pojedinačno i u timu u rešavanju konkretnih problema iz oblasti predmeta.
<p>Infektivne bolesti životinja I</p>	Obav.	Predmet omogućava studentu sticanje: 1. znanja o etiologiji, epidemiologiji, patogenezi, kliničkoj slici, patološkim promenama, diferencijalnoj dijagnostici, kao i terapiji infektivnih bolesti 2. veština primene metoda za dijagnostiku infektivnih bolesti; i 3. sposobnosti sprovođenja mera kontrole i profilakse za kontagiozne infektivne bolesti i zoonoze.	Po završetku kursa iz ovog predmeta, student treba da bude sposoban da: 1. prepozna pojavu infektivnih bolesti, 2. spreči njihovo dalje širenje, 3. obavi uzimanje biološkog materijala, 4. izvrši dijagnostiku i diferencijalnu dijagnostiku, i 5. naloži i sprovede propisane profilaktičke mere u cilju suzbijanja kontagioznih infektivnih bolesti i zoonoza.
<p>Infektivne bolesti životinja II</p>	Obav.	Predmet omogućava studentu sticanje: 1. znanja o etiologiji, epidemiologiji, patogenezi, kliničkoj slici, patološkim promenama, diferencijalnoj dijagnostici, kao i terapiji infektivnih bolesti 2. veština primene metoda za dijagnostiku	Po završetku kursa iz ovog predmeta, student treba da bude sposoban da: 1. prepozna pojavu infektivnih bolesti, 2. spreči njihovo dalje širenje, 3. obavi uzimanje biološkog materijala, 4. izvrši dijagnostiku i diferencijalnu dijagnostiku, i 5. naloži i sprovede propisane profilaktičke mere u cilju suzbijanja kontagioznih infektivnih bolesti i zoonoza.

		infektivnih bolesti; i 3. sposobnosti sprovođenja mera kontrole i profilakse za kontagiozne infektivne bolesti i zoonoze..	
Higijena mleka 	Obav.	Edukacija studenata za primenu savremenih metoda kontrole higijenske i hemijske ispravnosti mleka i mlečnih proizvoda. Kontrola kritičnih tačaka za proizvodnju zdravstveno bezbednog mleka sa posebnim naglaskom na tačke za njegovu kontaminaciju.	Nakon odslušanog i položenog predmeta student primenjuje tehnike koje dovode do redukcije broja mikroorganizama u mleku. Definiše i sprovodi mere za umanjene kontaminacije mleka, samostalno izvodi mikrobiološki pregled uzoraka mleka i analizira hemijski sastav mleka. Predlaže mere za podizanje higijene muže, transporta, prerade i prodaje mleka.
Radiobiologija i radijaciona higijena 	Obav.	Predmet omogućava studentu sticanje znanja iz oblasti bioloških efekata i mehanizama dejstva jonizujućih zračenja, radiopatologije, radijacionog sindroma i udruženih radijacionih povreda kod domaćih životinja. Student treba da stekne veštine primene radijaciono-higijenske kontrole životinja i predmeta veterinarsko-sanitarnog nadzora i mera zaštite od jonizujućih zračenja kao i sposobnost rešavanja konkretnih problema iz oblasti predmeta.	Nakon završetka kursa iz ovog predmeta student treba da bude sposobna da: 1. definiše i objasni pojmove radioaktivnosti, vrsta i izvora jonizujućeg zračenja, kontaminacije životne sredine i radiopatologije; 2. primeni detekciju i dozimetriju jonizujućih zračenja; 3. ovlada metodama i postupcima dekontaminacije; 4. analizira sve aspekte radijacionog sindroma; 5. proceni radijacionu opasnost i organizuje zaštitu animalne proizvodnje; 6. učestvuje pojedinačno i u timu u rešavanju konkretnih problema iz oblasti predmeta.
Bolesti pčela 	Obav.	Predmet omogućava studentu sticanje osnovnih znanja o razvoju pčelarstva kroz istoriju i ulogu pčele u biodiverzitetu, o biologiji pčele, o patogenima- paraziti, gljivice, bakterije, virusi, veštini kliničkog pregleda, uzimanje adekvatnog uzorka za laboratorijsko ispitivanje i utvrđivanja osnovnih bolesti pčela, sposobnost postavljanja prave dijagnoze bolesti pčela i efikasne terapije uz primenu preventivnih mera.	Po završetku kursa iz ovog predmeta student treba da bude sposoban da: definiše i objasni ulogu pčele u oprašivanju i proizvodnji pčelinjih proizvoda, da objasni biološki razvoj pčelinje zajednice; da opiše i prepozna osnovne patogene pčela, njihovu kliničku sliku, način uzorkovanja za laboratorijsku dijagnostiku; da preporučí efikasna sredstva u suzbijanju utvrđenog oboljenja; da oceni uslove smeštaja pčelinjaka i preventivne mere u cilju postizanja dobrog zdravlja pčelinje zajednice i dobijanje kvalitetnih i bezbednih pčelinjih proizvoda
Bolesti podmlatka preživara	Izbor.	Upoznavanje studenata sa bolestima podmlatka preživara i sa uticajem tehnopatologije na njihovo pojavljivanje	Pripremljenost studenata za rešavanje zdravstvene problematike podmlatka preživara nastale kao posledica tehnopatologije u odgoju
Reprodukcija divljih životinja	Izbor.	Detaljno upoznavanje sa savremenim teorijskim saznanjima u oblasti fiziologije reprodukcije određenih vrsta divljih životinja sa evropskog kontinenta bazirajući se na izučavanje reprodukcije lovne divljači. Sticanje praktičnih znanja i veština u oblasti primene savremenih tehnologija u reprodukciji lovne divljači i efikasnog upravljanja u lovnim gazdinstvima.	Sposobnost i osposobljenost studenta da, posle završetka studija, primenjuje i samostalno razvija modernu tehnologiju reprodukcije lovne divljači i time, utiče na povećanje učinka u lovnim gazdinstvima.
Vektori i zoonoze	Izbor.	Studenti treba da se upoznaju sa pojavljivanjem, načinom širenja i kretanja vektorskih oboljenja koja su zajednička za ljude i životinje, kao i da nauče osnovne tehnike prikupljanja i identifikacije insekata koji predstavljaju vektore ovih infekc.	Studenti bi trebali da budu osposobljeni za dijagnostiku i praćenje širenja i kretanja vektorskih bolesti koja su zajednička za ljude i životinje, kao i komunikaciju sa specijalizovanim organizacijama u svetu koje se bave ovom problematikom.

Tropske bolesti životinja	Izbor.	Sticanje osnovnih teoretskih i praktičnih znanja, odnosno veština u oblasti tropske medicine. Predmetom su obuhvaćene tropske bolesti zoonotskog značaja, koje se u Srbiji ne registruju, osim kao importovane infekcije.	Stečena znanja i veštine omogućavaju upoznavanje sa retkim tropskim bolestima, s kojima se studenti veterine kod nas ne upoznaju u okviru obaveznog predmeta Infektivne bolesti. Izuzetak je besnilo, ali je akcenat stavljen na urbano besnilo karakteristično za tropske predele.
Poremećaji funkcije mlečne žlezde	Izbor.	Upoznavanje studenata sa specifičnim bolestima mlečne žlezde i njihovim uticajem na proizvodnju, kvalitet i higijensku ispravnost mleka	Obučenos studenata za postavljanje dijagnoze, primenu profilakse i terapije mlečne žlezde preživara
Poremećaji ponašanja pasa i mačaka	Izbor.	Cilj predmeta je da studenti steknu teorijska i praktična znanja iz poremećaja ponašanja pasa i mačaka i da savladaju veštine koje su neophodne za kliničku praksu i samostalno rešavanje najčešćih problema u okviru kliničke prakse.	Student treba da zna etiopatogenezu oboljenja obuhvaćenih programom, da ume da ih prepozna i dijagnostikuje, da zna da sprovede tretman poremećaja ponašanja pasa i mačaka, kao i mere kako bi se prevenirali poremećaji ponašanja pasa i mačaka.
6 godina			
Zakonski propisi u vet.med.	Obav.	Sticanje neophodnog znanja iz zakonskih propisa u veterinarstvu.	Poznavanje svih aktuelnih propisa iz oblasti veterinarske medicine, njihovo tumačenje i primena u praksi.
Sudska veterinarska medicina 	Obav.	Sticanje neophodnog znanja iz oblasti Sudske veterinarske medicine.	Poznavanje forenzičke procene najčešćih patoloških stanja kod životinja kao i načina vršenja veštačenja iz oblasti veterinarske medicine.
Ekonomika i menadžment u veterinarskoj medicini	Obav.	Upoznavanje studenata sa osnovama ekonomike, menadžmenta i organizacije.	Student će po završetku kursa biti upoznat sa sa osnovnim pojmovima i kategorijama ekonomike, menadžmentom kao ekonomskim faktorom poslovanja i sa osnovama modernog poslovanja.
Veterinarska legislativa i zvanične kontrole u bezbednosti hrane	Obav.	Predmet omogućava studentu sticanje: 1) znanja o sistemu zvaničnih kontrola u bezbednosti hrane animalnog porekla u Srbiji i Evropskoj Uniji, uključujući ovlašćanja i odgovornosti veterinarskih inspektora u sprovođenju ovih kontrola u lancu hrane animalnog porekla; 2) znanja o odnosnoj legislativi, uključujući i rad i ovlašćenja međunarodnih organizacija (WHO, FAO, EFSA, FVO); 3) sposobnosti rešavanja konkretnih problema iz oblasti predmeta.	Po uspešnom završetku kursa iz ovog predmeta, student treba da bude sposoban da: 1) opiše i analizira sistem zvaničnih kontrola u bezbednosti hrane animalnog porekla u Srbiji i Evropskoj Uniji; 2) objasni ulogu međunarodnih organizacija u osiguranju bezbednosti hrane animalnog porekla; 3) objasni principe rada veterinarskih inspektora u sprovođenju zvaničnih kontrola u bezbednosti hrane animalnog porekla u Srbiji i EU; 4) opiše i analizira glavne važeće propise u Srbiji i Evropskoj Uniji u oblasti bezbednosti hrane animalnog porekla; 5) učestvuje pojedinačno i u timu u rešavanju konkretnih problema iz oblasti predmeta.
<i>Izborni mogul 1: Bezbednost hrane</i>			
Analiza rizika u bezbednosti hrane 	Obav.	Predmet omogućava studentu sticanje znanja o principima analize rizika u cilju unapređenja bezbednosti hrane i javnog zdravlja: 1) glavni pojmovi u analizi rizika; 2) sastavni delovi analize rizika; 3) koncepti ALOP, FSO, GAP, GFP, GMP, GHP, HACCP i LISA.	Po uspešnom završetku kursa iz ovog predmeta, student treba da bude sposoban da: 1) objasni naučnu osnovu aktuelnih strategija u analizi rizika; 2) definiše i objasni pojmove koji se koriste u analizi rizika; 3) analizira savremene koncepte u osiguranju bezbednosti hrane animalnog porekla; 4) primeni adekvatne mere u upravljanju rizikom uključujući veterinarsku inspekciju hrane; 5) učestvuje pojedinačno i u timu u rešavanju konkretnih problema iz oblasti predmeta.

Alimentarna oboljenja ljudi	Obav.	Predmet omogućava studentu sticanje znanja o glavnim hazardima u kontekstu bezbednosti hrane i veterinarskog javnog zdravlja: 1) Fenotipske i genotipske karakteristike; 2) Principa metoda detekcije, izolacije i tipizacije; 3) Epidemiologije u lancu hrane; 4) Principe ocene odnosnih rizika za javno zdravlje; 5) Principe upravljanja odnosnim rizicima u lancu hrane; 6) Principe izveštavanja o alimentarnim oboljenjima.	Po uspešnom završetku kursa iz ovog predmeta, student treba da bude sposoban da: 1) objasni naučnu osnovu za legislativnu kontrolu i sprečavanje alimentarnih oboljenja sa gledišta veterinarskog javnog zdravlja; 2) opiše i analizira principe utvrđivanja i karakterizacije glavnih hazarda iz hrane; 3) definiše i objasni organizacione aspekte javnog zdravlja sa veterinarskog gledišta; 4) analizira i primeni principe nacionalnog i međunarodnog izveštavanja o alimentarnim oboljenjima; 5) učestvuje pojedinačno i u timu u rešavanju konkretnih problema iz oblasti predmeta.
Tehnologija mesa i proizvoda od mesa	Obav.	Predmet omogućava studentu sticanje: 1) znanja o procesima proizvodnje proizvoda od mesa goveda, svinja, ovaca i koza, mesa živine i divljači, i ribe; 2) znanja o metodama prezervacije, korišćenju antimikrobnih faktora i uticaju na bezbednost i kvalitet proizvoda od mesa; 3) sposobnosti da sami naprave dijagram toka procesa proizvodnje i ocene rizike u procesu proizvodnje proizvoda animalnog porekla.	Po uspešnom završetku kursa iz ovog predmeta, student treba da bude sposoban da: 1) opiše i analizira principe proizvodnje proizvoda od mesa; 2) opiše i analizira različite metode prezervacije proizvoda animalnog porekla; 3) opiše i analizira proces proizvodnje različitih proizvoda od mesa goveda, svinja, ovaca i koza, mesa živine i divljači, i ribe; 4) primeni stečena znanja u svrhu ocene alimentarnih rizika u proizvodima od mesa; 5) učestvuje pojedinačno i u timu u rešavanju konkretnih problema iz oblasti predmeta.
Tehnologija mleka i proizvoda od mleka	Obav.	Edukovanje studenata u kontroli tehnološkog procesa proizvodnje mleka i proizvoda od mleka u cilju dobijanja higijenski ispravnih mlečnih proizvoda.	Student siče praktična znanja u kontroli tehnološkog procesa proizvodnje mleka i proizvoda od mleka i upoznaje se sa kritičnim kontrolnim tačkama u proizvodnji u cilju dobijanja higijenski ispravnih mlečnih proizvoda.
Izborni predmet 1	Izbor.	Videti dole	
Izborni predmet 2	Izbor.	Videti dole	
<i>Izborni moful 2: Klinička patologija i terapija farmskih životinja i konja</i>			
Sportska medicina konja 	Obav.	Predmet omogućava studentu teorijska i praktična znanja o specifičnostima iz fiziologije i patologije sportskih konja u različitim disciplinama konjičkog sporta. Studenti treba da savladaju osnovne veštine dijagnostike i steknu sposobnost samostalnog sprovođenja kliničkih procedura u cilju terapije i preventive oboljenja sporskih konja i poboljanja sportskih performansi sportskih konja.	Posle odslušane nastave i polaganja ispita student treba da: 1. navede osnovne fiziološke mehanizme prilagodavanja na trening i fizičko opterećenje, 2. proceni utreniranost konja uz pomoć funkcionalnih testova uključujući i test opterećenja, 3. upotrebi dobijene rezultate u dijagnostici najvažnijih poremećaje izazvanih fizičkim opterećenjem, 4. organizuje odgovarajući režim rada, 5. prikupi sve kliničke znake i anamnestičke podatke i 6. proceni i primeni odgovarajuće preventivne i terapijske mere u cilju očuvanja i popravljanja sportskih performansi konja.
Zdravstveni status krava u ranoj laktaciji	Obav.	Predmet omogućava studentimasticanje znanja o najvažnijim poremećajima zdravlja krava u početnoj fazi laktacije. Sticanje veština u primeni opštih i specijalnih metoda pregleda životinja za brzo postavljanje dijagnoze kao i primenu adekvatne terapije i sticanje sposobnosti rešavanja konkretnih problema vezanih za poremećaj zdravlja preživara u uslovima savremene stočarske proizvodnje	Predmet omogućava studentu da po završetku predviđenog kursa predmeta može da 1. Definiše i objasni najvažnije poremećaje zdravlja krava na početku laktacije. 2. Opiše i obrazloži najvažnije dijagnostičke procedure u cilju prikupljanja podataka za postavljanje dijagnoze. 3. Primeni opisane dijagnostičke metode. 4. Utvrdi preciznu dijagnozu. 5. Predloži i sprovede kauzalnu, potporna ili simptomatsku terapiju. 6. Proceni stanje pacijenta nakon sprovedene terapije i da prognozu daljeg toka i predloge za prevenciju pojave poremećaja zdravlja.
Anesteziologija i	Obav.	Sticanje znanja o specifičnostima	Nakon odslušanog i položenog predmeta student je u

operativne tehnike farmских životinja i konja		opšte i lokalne anestezije, u dijagnostici i lečenju određenih hirurškim oboljenja farmских životinja i konja. Obuka studenata sa isvođenjem hirurških zahvata kod farmских životinja i konja	stanju da razlikuje obolelu životinju od zdrave, kritički da razmišlja i sprovede dijagnostičke postupke kojima će utvrditi definitivnu dijagnozu hirurškog oboljenja, na osnovu čega će biti u stanju da odredi adekvatan anestetički protokol i u svom operativnom zahvatu odluči se za operativnu tehniku koja će dati povoljne terapijske rezultate. Samostalno izvodi preoperativni protokol, asepsu i antisepsu, hiruršku intervenciju i postoperativnu negu.
Klinička hematologija i biohemija farmских životinja i konja	Obav.	Cilj ovog predmeta je da studenti steknu: 1) znanja o hematološkim i biohemijskim znacima važnijih poremećaja zdravlja farmских životinja i konja, 2) veštine primene osnovnih laboratorijskih metoda u kliničkoj hematologiji i biohemiji, 3) sposobnost vršenja dijagnostike i diferencijalne dijagnostike pomoću hematoloških i biohemijskih laboratorijskih nalaza.	Kada student savlada i položi ispit moći će da: 1) definiše i opiše hematološke i biohemijske nalaze kod različitih bolesti farmских životinja i konja, 2) poveže i objasni vezu između hematoloških i biohemijskih poremećaja i postojanja različitih oboljenja, 3) raspoznaje i proceni patognomonične laboratorijske nalaze, 4) primeni najvažnije laboratorijske tehnike u dijagnostičkom postupku, 5) oceni dobijene rezultate laboratorijskih analiza, 6) prosudi o postojanju komplikacija i ishodu bolesti.
Laboratorijska dijagnostika infektivnih bolesti farmских životinja i konja	Obav.	Predmet omogućava studentu sticanje: 1. znanja o principima na kojima se zasnivaju metode laboratorijske dijagnostike, kao i njihovim prednostima i ograničenjima, 2. veštine primene metoda laboratorijske dijagnostike, i 3. sposobnosti tumačenja dobijenih rezultata	Po završetku kursa iz ovog predmeta, student treba da bude sposoban da: 1. opiše principe na kojima se zasnivaju metode laboratorijske dijagnostike, 2. objasni prednosti i ograničenja metoda laboratorijske dijagnostike, 3. odabere metode laboratorijske dijagnostike koje odgovaraju kliničkom slučaju, 4. primeni metode laboratorijske dijagnostike, 5. analizira i pravilno interpretira rezultate laboratorijske dijagnostike, i 6. sastavi izveštaj i mišljenje o laboratorijskoj dijagnostici
Izborni predmet 1	Izbor.	Videti dole	
Izborni predmet 2	Izbor.	Videti dole	
<i>Izborni modul 3: Klinička patologija i terapija kućnih ljubimaca</i>			
Interna medicina kućnih ljubimaca sa aspekta simptoma pacijenta	Obav.	Ovaj predmet omogućava studentu da 1. stekne teorijska i praktična znanja iz kliničke patologije i terapije kućnih ljubimaca, 2. savladaju neophodne veštine za samostalno obavljanje kliničke prakse kućnih ljubimaca, 3. bude sposoban da postavi tačnu dijagnozu bolesti pasa i mačaka.	Po završetku ispita student treba da: 1. ume da definiše i objasni pojmove koji su obuhvaćeni gradivom iz veterinarsko medicinske simptomatologije, 2. zna da prepozna simptome oboljenja kućnih ljubimaca, 3. je u stanju da definiše diferencijalnu dijagnozu oboljenja koje se ispoljavaju pojavom određenih simptoma, 4. zna da odabere odgovarajuće dijagnostičke metode u cilju postavljanja tačne dijagnoze, 5. zna da odabere terapiju prema stepenu postavljene dijagnoze.
Klinička hematologija i biohemija kućnih ljubimaca 	Obav.	Cilj ovog predmeta je da studenti steknu: 1) znanja o hematološkim i biohemijskim znacima važnijih poremećaja zdravlja kućnih ljubimaca, 2) veštine primene osnovnih laboratorijskih metoda u kliničkoj hematologiji i biohemiji, 3) sposobnost vršenja dijagnostike i diferencijalne dijagnostike pomoću hematoloških i biohemijskih laboratorijskih nalaza.	Kada student savlada i položi ispit moći će da: 1) definiše i opiše hematološke i biohemijske nalaze kod različitih bolesti kućnih ljubimaca, 2) poveže i objasni vezu između hematoloških i biohemijskih poremećaja i postojanja različitih oboljenja, 3) raspoznaje i proceni patognomonične laboratorijske nalaze, 4) primeni najvažnije laboratorijske tehnike u dijagnostičkom postupku, 5) oceni dobijene rezultate laboratorijskih analiza, 6) prosudi o postojanju komplikacija i ishodu bolesti.
Laboratorijska dijagnostika infektivnih bolesti kućnih ljubimaca	Obav.	Predmet omogućava studentu sticanje: 1. znanja o principima na kojima se zasnivaju metode laboratorijske dijagnostike, kao i njihovim prednostima i ograničenjima, 2. veštine primene	Po završetku kursa iz ovog predmeta, student treba da bude sposoban da: 1. opiše principe na kojima se zasnivaju metode laboratorijske dijagnostike, 2. objasni prednosti i ograničenja metoda laboratorijske dijagnostike, 3. odabere metode laboratorijske dijagnostike koje odgovaraju kliničkom slučaju, 4.

DEPARTMAN ZA VETERINARSKU MEDICINU

		metoda laboratorijske dijagnostike, i 3. sposobnosti tumačenja dobijenih rezultata	primeni metode laboratorijske dijagnostike, 5. analizira i pravilno interpretira rezultate laboratorijske dijagnostike, i 6. sastavi izveštaj i mišljenje o laboratoriskoj dijagnostici
Reprodukcija pasa i mačaka	Obav.	Gradivo ovog predmeta omogućava studentu sticanje: 1. Znanja iz oblasti savremene morfologije i fiziologije reprodukcijepasa i mačaka, kao i poznavanje savremenih biotehnoloških metoda kontrole pojedinih reproduktivnih funkcija mužjaka i ženki pasa i mačaka. 2. Veština u primeni savremene tehnologije efikasne reproduktivne eksploatacije pasa i mačaka, na osnovu specifičnosti njihove reproduktivne fiziologije. 3. Sposobnosti samostalnog rešavanja konkretnih problema iz oblasti reprodukcije ove dve vrste životinja, i da formuliše tehnologiju reproduktivne eksploatacije u pojedinim specifičnim uslovima. Student je sposoban da samostalno prati razvoj novih teorijskih i praktičnih znanja iz oblasti reprodukcije pasa i mačaka, te da ova znanja prenosi drugima.	Funkcionalna morfologija i histologija muških i ženskih polnih organa pasa i mačaka; Reprodukcija pasa (mužjaci i ženke) ; Dijagnostičke i terapijske procedure u kontroli i lečenju reproduktivnih problema kod pasa; Hirurške operacije u reprodukciji pasa. Reprodukcija mačaka (mužjaci i ženke); Dijagnostičke i terapijske procedure u kontroli i lečenju reproduktivnih problema kod mačaka; Hirurške operacije u reprodukciji kod mačaka
Izborni predmet 1	Izbor.	Videti dole	
Izborni predmet 2	Izbor.	Videti dole	
<i>Izborni predmeti modula 1: Bezbednost hrane</i>			
Metode ispitivanja hrane animalnog porekla	Izbor.	Da omogući studentima upoznavanje sa fizičkim, hemijskim i mikrobiološkim metodama ispitivanja hrane animalnog porekla, mikrobiološkim kriterijumima za hranu animalnog porekla i procenom ispravnosti i kvaliteta hrane animalnog porekla.	Po uspešnom završetku predmeta, student će biti sposoban da pravilno uzorkuje materijal, odabere pogodnu metodu ispitivanja i da na osnovu rezultata laboratorijske analize proceni ispravnost i kvalitet hrane animalnog porekla.
Osiguranje kvaliteta u farmskoj proizvodnji	Izbor.	Upoznavanje studenata sa praktičnim aspektima biosigurnosnih mera u farmskoj proizvodnji i savladavanje neophodnih veština značajnih za sprovođenje biosigurnosnih mera i osiguranje kvaliteta u farmskoj proizvodnji.	Student treba da zna da organizuje i sprovede neophodne biosigurnosne mere na farmama svinja, goveda, ovaca i koza, a sve u cilju osiguranja kvaliteta od farme do trpeze.
Kvalitet namirnica animalnog porekla	Izbor.	Da omogući studentima razumevanje teorijskih i praktičnih aspekata kvaliteta i kontrole kvaliteta namirnica animalnog porekla, primene senzorne analize u kontroli kvaliteta namirnica i savladavanje neophodnih veština za samostalnu ocenu kvaliteta namirnica.	Po uspešnom završetku predmeta, student će biti sposoban da razume principe delovanja faktora koji utiču na kvalitet namirnica, faktore koji doprinose objektivnoj senzornoj analizi namirnica; umeti da utvrdi prinos mesa i kategorizaciju trupova kod životinja za klanje i znati da koristi metode senzorne analize namirnica.
Longitudinalno i integrisano osiguranje bezbednosti mesa	Izbor.	Da omogući studentima razumevanje principa longitudinalnog i integrisanog pristupa proizvodnji, higijeni i bezbednosti mesa.	Po uspešnom završetku predmeta, student će biti sposoban da razume naučnu osnovu aktuelnih strategija za osiguranje bezbednosti mesa, kao i da učestvuje u njihovoj primeni u celom lancu mesa.
<i>Izborni predmeti modula 2: Klinička patologijai terapija farmskih životinja i konja</i>			
Hromost kod goveda i konja	Izbor.	Obuka studenata u dijagnostici i lečenju oboljenja lokomotornog	Nakon odslušanog i položenog predmeta student je u stanju da razlikuje obolelu životinju od zdrave,

		sistema kod goveda i konja.	kritički razmišlja i sprovede dijagnostičke postupke kojima će utvrditi definitivnu dijagnozu, a zatim formira i sprovede terapijski protokol.
Biotehnologija u reprodukciji farmskih životinja i konja	Izbor.	Upoznavanje studenata veterinarske medicine sa aktuelnom tematikom iz oblasti Biotehnoških metoda u reprodukciji farmskih životinja, i njihove upotrebe u farmskim uslovima proizvodnje, a na osnovu novijih saznanja iz ove oblasti i metodama koje se koriste u kontroli i regulaciji reproduktivnih funkcija domaćih životinja.	Obučenosť studenata da u uslovima savremene stočarske proizvodnje primenjuju moderne biotehnoške metode u kontroli reproduktivnog stada. Studenti će adekvatno moći primenjivati usvojene metode tokom svog rada na farmama, u veterinarskim stanicama, ali i u centrima za reprodukciju.
Klinička dijetetika farmskih životinja i konja	Izbor.	Upoznavanje sa teorijskim i praktičnim aspektima veze između ishrane i patologije životinja i osnovnim normama u ishrani bolesnih životinja	Student treba da razume etiologiju i patogenezu najčešćih oboljenja konja i farmskih životinja izazvanih greškama u ishrani, zna diferencijalnu dijagnozu i terapiju i ume da hrani i neguje bolesne životinje.
Osnovi kliničke farmakologije i toksikologije farmskih životinja i konja	Izbor.	Sticanje znanja o doziranju, sudbini leka u organizmu, mestu i načinu delovanja lekova na organizam životinja, interakciji lekova, neželjenim dejstvima lekova, kao i proceni da li je neki lek kod neke bolesti koristan i ako jeste kako se može najbolje upotrebiti u kliničkoj praksi. Sticanje znanja o toksikokinetici, toksikodinamici, rizicima trovanja, toksičnom delovanju pesticida, teških metala, otrovnih biljaka i drugih hemikalija na organizam, odnosno pojedine organske sisteme životinja, kao i o mogućem lečenju otrovanih životinja.	Student treba da zna ulogu i značaj farmakokinetičkih procesa za efikasnost nekog leka, razume način delovanja lekova u organizmu, kao i moguće interakcije, zna sinergističke interakcije i lekove izbora u lečenju neke boeesti. Isto tako, student treba da shvati ulogu i značaj toksikokinetičkih procesa na toksičnost neke supstance, način delovanja otrovnih supstanci u organizmu životinja i zna metode lečenja otrovanih životinja, uključujući i primenu antidota.
<i>Izborni predmeti modula 3: Klinička patologija i terapija kućnih ljubimaca</i>			
Anesteziologija i operativne tehnike kućnih ljubimaca	Izbor.	Obuka studenata za specifičnosti izvođenja opšte anestezije kod kućnih ljubimaca, sa naglaskom na izvođenje anestezije kod krznašica, egzotičnih kućnih ljubimaca, ptica i dr. Obuka studenata za primenu hirurških operativnih tehnika.	Nakon odslušanog i položenog predmeta student je u stanju da razlikuje obolelu životinju od zdrave, kritički da razmišlja i sprovede dijagnostičke postupke kojima će utvrditi definitivnu dijagnozu hirurškog oboljenja, na osnovu čega će biti u stanju da odredi adekvatan anestetički protokol i u svom operativnom zahvatu odluči se za operativnu tehniku koja će dati povoljne terapijske rezultate.
Klinička dijetetika kućnih ljubimaca	Izbor.	Obuka studenata za sticanje teorijskih i praktičnih znanja vezanih za kliničku dijetetiku kućnih ljubimaca.	Mogućnosť samostalnog određivanja plana i tabela ishrane kod kućnih ljubimaca i prilikom specijalnih kliničkih potreba.
Osnovi kliničke farmakologije i toksikologije kućnih ljubimaca	Izbor.	Sticanje znanja o doziranju, sudbini leka u organizmu, mestu i načinu delovanja lekova na organizam životinja, interakciji lekova, neželjenim dejstvima lekova, kao i proceni da li je neki lek kod neke bolesti koristan i ako jeste kako se može najbolje upotrebiti u kliničkoj praksi. Sticanje znanja o toksikokinetici, toksikodinamici, rizicima trovanja, toksičnom delovanju pesticida, teških metala,	Student treba da zna ulogu i značaj farmakokinetičkih procesa za efikasnost nekog leka, razume način delovanja lekova u organizmu, kao i moguće interakcije, zna sinergističke interakcije i lekove izbora u lečenju neke boeesti. Isto tako, student treba da shvati ulogu i značaj toksikokinetičkih procesa na toksičnost neke supstance, način delovanja otrovnih supstanci u organizmu životinja i zna metode lečenja otrovanih životinja, uključujući i primenu antidota.

		otrovnih biljaka i drugih hemikalija na organizam, odnosno pojedine organske sisteme životinja, kao i o mogućem lečenju otrovanih životinja.	
Veterinarska onkologija	Izbor.	Cilj predmeta je upoznavanje i savladavanje morfoloških i patohistoloških karakteristika onkoloških procesa kod domaćih životinja.	Student treba da razume etiologiju i patogenezu najčešćih malignih oboljenja domaćih životinja, da ume da prepozna najvažnije simptome i uradi neophodne dijagnostičke i terapijske procedure i da zna diferencijalnu dijagnozu i terapiju kod onkoloških pacijenata.
Profesionalna praksa, samostalni istraživački rad, izrada završnog rada			
Profesionalna praksa	Obav.	Praktični rad u klinici i laboratorijama fakulteta, praktični rad u institucijama izvan fakulteta	
Istraživački rad	Obav.	Samostalni istraživački rad studenta u pripremi diplomskog rada	
Izrada diplomskog rada 	Obav.	Pisanje i odbrana diplomskog rada	

NAŠI NASTAVNI KAPACITETI

Prema Statutu fakulteta Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu, postoje ili će se organizovati sledeći nastavni kapaciteti

1. Katedra za veterinarsku medicinu
2. Institut za veterinarsku medicinu
3. Veterinarska klinika (klinika za hirurgiju; klinika za unutrašnje bolesti; klinika za porodiljstvo; ambulatna mobilna klinika)
4. Laboratorija za patološku fiziologiju
5. Laboratorija za patologiju
6. Laboratorija za reprodukciju životinja
7. Laboratorija za farmakologiju i toksikologiju
8. Laboratorija za higijenu namirnica animalnog porekla
9. Laboratorija za mikrobiologiju, imunologiju, virusologiju i parazitologiju,
10. Laboratorija za dijagnostiku infektivnih bolesti i zoonoza
11. Laboratorija za molekularna istraživanja
12. Laboratorija za dijagnostiku mastitisa
13. Laboratorija za bolesti pčela i riba

STUDIRANJE DANAS I NJEGOVO FINANSIRANJE

Karakteristike bolonjskog načina studiranja

Reforme visokog obrazovanja zahvatile su gotovo čitavu Evropu, sa više od 5600 visokoškolskih institucija i oko 16 miliona studenata. Početni dokument ovih reformi jeste Bolonjska deklaracija, a kompletne reforme nazivaju se Bolonjski proces. Bolonjska deklaracija je potpisana 1999. godine od strane ministara nekoliko evropskih zemalja zaduženih za visoko obrazovanje, danas je deklaraciju potpisalo blizu 50 zemalja. Cilj ovih reformi je kreiranje

jedinstvenog evropskog prostora univerzitetskog obrazovanja uz istovremeno priznavanje i zadržavanje raznolikih nacionalnih specifičnosti.

Najvažnije karakteristike Bolonjskog procesa su:

- Uvođenje Evropskog sistema prenosa bodova (ESPB, engl. ECTS)
- Usvajanje nove strukture studija koju čine tri ciklusa (u veterini su prva dva ciklusa integrisani)
- Promovisanje mobilnosti studenata i nastavnika
- Usvajanje sistema uporedivih diploma.

Pravila studija - Pri upisu svake školske godine student se opredeljuje za predmete iz izabranog studijskog programa. Studijskim programom se propisuje koji su predmeti obavezni za određenu godinu studiranja a koji su izborni. Student koji se finansira iz budžeta opredeljuje se za onoliko predmeta koliko je potrebno da se ostvari onoliko ESPB bodova koliko je minimalno potrebno da bi ostvario pravo na budžet. Ovaj prag se stalno povećava donošenjem podzakonskih akata i izmenama zakona, a vremenom će uslov za budžet biti kompletna godina ili položeni svi predviđeni ispiti za tu godinu. Student koji se sam finansira opredeljuje se, u skladu sa studijskim programom, za onoliko predmeta koliko je potrebno da se ostvari najmanje 37 ESPB bodova. Student koji se sam finansira plaća deo školarine obračunat prema predmetima za koje se opredelio. Polaganjem ispita stiže se određeni broj ESPB bodova u skladu sa studijskim programom. Student koji ne položi ispit iz obaveznog predmeta do početka naredne školske godine, upisuje isti predmet. Student koji ne položi izborni predmet može ponovo upisati isti ili se opredeliti za drugi izborni predmet. Studijskim programom može se usloviti opredeljivanje studenata za određeni predmet prethodno položenim ispitima iz jednog ili više predmeta utvrđenih studijskim programom.

Status studenta - Student koji se finansira iz budžeta i koji je u toku školske godine, u okviru upisanog studijskog programa, po položenim ispitima stekao 60 ESPB bodova, ima pravo da se i u narednoj školskoj godini finansira iz budžeta. Student koji se finansira iz budžeta i koji u toku školske godine ostvari manje od 60 ESPB bodova, može nastaviti studije u statusu studenta koji sam finansira studije.

Student koji se sam finansira i koji u toku školske godine ostvari 60 ESPB bodova iz tekuće godine studijskog programa, može da se u narednoj školskoj godini finansira iz budžeta. Ovo pravo student ostvaruje ako se rangira u okviru ukupnog broja studenata čije se studije finansiraju iz budžeta, na način i po postupku utvrđenim opštim aktom Fakulteta.

Tendencije u finansiranju studenata - Cilj svakog studenta jeste da tokom studija ostvari uspeh koji će mu omogućiti da studira na teret budžeta republike. Studiranje na teret budžeta daje studentu brojne benefite: od neplaćanja školarine, do povlašćenog stanovanja i ishrane.

Omasovljenje visokog obrazovanja podiže finansijski pritisak na vlade. Ovo često izaziva žučne debate o podeli troškova i promeni izvora finansiranja (u smislu sve većeg finansiranja iz privatnih izvora), uz zabrinutost povodom mogućeg uticaja ovih mera na dostupnost visokog obrazovanja i integritet akademskog rada. Takođe, zahtevi za većom odgovornošću i efikasnošću, kao i briga o kvalitetu, mogu usmeriti mnoge vlade ka eksperimentisanju sa novim modelima finansiranja, zasnovanim na pokazateljima delotvornosti, koji mogu ograničiti akademsku autonomiju. Univerziteti širom sveta postaju komercijalizovani i privatizovani kako bi zadovoljili potražnju novog internacionalizovanog tržišta. Rezultat je da se visoko obrazovanje sve više vidi kao „privatno dobro“, kao roba koja bi trebalo da se pokorava tržišnim principima.

Dominantan trend u finansiranju, u korist povećanja privatnog finansiranja, putem školarina koje plaćaju studenti ili privatnih stipendija, donacija i sponzorisanih istraživanja.

Trend ka pristupu u kojem „korisnik plaća“, takođe, ima važne implikacije za univerzitete. Studenti se sve više posmatraju kao mušterije, što rezultira takmičenjem između univerziteta da privuku dobrostojeće mušterije. Nigde ovo nije očiglednije nego u trci za osvajanjem narastajućeg međunarodnog tržišta studenata. Sa povećanom mobilnošću studenata, mnoge vlade i akademske institucije odlučile su da razviju nove mogućnosti za prihodovanje upisivanjem inostranih studenata koji plaćaju puni iznos školarine.

Navedene činjenice govore da studenti moraju da budu samokritični i kritični prema zahtevima koje imaju prema Državi, kada posle dodatnih jesenjih rokova ne uspeju da sakupe dovoljan broj ESPB bodova. Drugi razlog za navođenje ovog kratkog teksta jeste isticanje činjenice da će se u budućnosti na teret budžeta školovati samo najkvalitetniji studenti (koji polažu ispite godinu za godinu), o čemu treba stalno razmišljati tokom učenja i rada.

PRAVA I OBAVEZE STUDENATA

Student ima pravo:

- na upis, kvalitetno školovanje i objektivno ocenjivanje
- na blagovremeno i tačno informisanje o svim pitanjima koje se odnose na studije
- na aktivno učestvovanje u donošenju odluka u skladu sa zakonom i Statutom
- da bude upoznat sa pravima, dužnostima i obavezama na početku školske godine
- da nastava i ispiti budu organizovani u skladu sa studijskim programom i rasporedom nastave i ispita
- da koristi biblioteku i druge usluge za studente
- na samoorganizovanje i izražavanje sopstvenog mišljenja
- na povlastice koje proizilaze iz statusa studenta
- na podjednako kvalitetne uslove studija za sve studente
- na obrazovanje na jeziku nacionalne manjine u skladu sa Statutom
- na različitost i zaštitu od diskriminacije
- da bira i bude biran u Studentski parlament i druge organe Fakulteta odnosno Univerziteta

Student je dužan da:

- ispunjava nastavne i predispitne obaveze
- poštuje opšte akte Fakulteta i Univerziteta
- poštuje prava zaposlenih i drugih studenata Fakulteta i Univerziteta
- učestvuje u donošenju odluka u skladu sa zakonom i Statutom

ISPITI I DRUGE PROVERE ZNANJA STUDENATA

Oblici provere znanja studenata su: ispiti, kolokvijumi, seminarski radovi i drugi radovi i zadaci.

Nastavnik koji izvodi nastavu ima pravo da vrši proveru znanja i ocenjuje znanje studenta u toku svakog oblika nastave, a konačna ocena utvrđuje se na ispitu.

Uspešnost studenta u savladavanju pojedinog predmeta se kontinuirano prati u toku nastave i izražava se poenima, a maksimalan broj poena je 100.

Studijskim programom utvrđuje se srazmera poena u predispitnim obavezama i na ispitu, pri čemu predispitne obaveze učestvuju sa najmanje 30, a najviše 70 poena.

Uspeh studenata izražava se ocenom od 5 (pet) do 10 (deset, odličan).

Ispit je završni oblik provere znanja, a student ga polaže po završetku nastave iz određenog predmeta. On je jedinstven i polaže se pismeno ili usmeno, a može sadržati i praktični deo u zavisnosti od studijskog programa. Ispitivanje vrši nastavnik ili ispitna komisija.

Način polaganja i redosled polaganja ispita za svaki predmet utvrđen je nastavnim planom i programom predmeta za svaki nivo studija.

Kod predmeta gde je predviđeno polaganje ispita pismeno i usmeno odnosno praktičnim radom, student ne može da polaže usmeni deo ispita ako prethodno nije položio pismeni deo odnosno praktični deo ispita.

Oblici provere znanja su: usmeni ispit, pismeni i usmeni ispit, test, kolokvijum, seminarski rad, praktični rad i drugi radovi i zadaci. Jednom položeni oblici provere znanja više se ne polažu.

Nastavnik je dužan da o načinu provere znanja studenata, organizovanju ispita, nastavnom planu i programu i ispitnom gradivu obavesti studente na početku semestra na prvom času predavanja usmeno i/ili pismeno

Ispiti se po pravilu održavaju radnim danima, u radnom vremenu Univerziteta, odnosno Fakulteta, najkasnije do 20 časova.

Dežurstvo na ispitu je radna obaveza svakog nastavnika odnosno saradnika.

Dežurni nastavnik ili saradnik proziva studente i evidentira studente koji su pristupili polaganju ispita, proverava identitet studenata i pravi raspored sedenja u sali u kojoj se ispit održava.

Identitet studenta dežurni nastavnik ili saradnik utvrđuju: uvidom u indeks i ličnu kartu studenta i sravnjivanjem spiska prijavljenih studenata za polaganje ispita i izašlih na ispit.

Student koji izađe na polaganje ispita bez isprava potrebnih za identifikaciju ne može pristupiti polaganju ispita.

Student koji pristupi polaganju ispita dužan je čitko da ispiše na ispitnom zadatku sve tražene podatke.

Pre početka ispita dežurni nastavnik ili saradnik je dužan da saopšti koji pomoćni pribor student tokom ispita može koristiti.

Korišćenje drugog pribora od strane studenta smatra se težom povredom obaveza studenta u smislu Pravilnika o disciplinskoj odgovornosti studenata.

Predmetni nastavnik dužan je da unapred pripremi, odštampa i umnoži ispitne zadatke u broju primeraka koji odgovara broju studenata koji su prijavili ispit.

Predmetni nastavnik ili saradnik dužan je u toku polaganja ispita da obiđe salu u kojoj se ispit polaže najmanje dva puta i da odgovori na pitanja u vezi sa nejasnoćama u tekstu zadatka.

Za vreme polaganja ispita student ne može napuštati salu u kojoj se ispit polaže pre nego što preda ispitni zadatak.

Prilikom predaje ispitnog zadatka dežurni nastavnik ili saradnik je dužan da uporedi podatke sa ispitnog zadatka sa podacima unetim u spisak (ime, prezime, broj indeksa, redni broj na spisiku i grupu pitanja).

Student koji u toku ispita napusti salu u kojoj se ispit polaže, a zadatak ne preda, smatra se da nije položio ispit.

Ukoliko dežurni nastavnik ili saradnik utvrdi da je tokom polaganja ispita učinjena lakša ili teža povreda obaveza studenata u smislu Pravilnika o disciplinskoj odgovornosti studenata, obavezan je da to evidentira u zapisnik o polaganju ispita i dostavi ga predmetnom nastavniku najkasnije sledećeg radnog dana od dana polaganja ispita.

Predmetni nastavnik je dužan da sačini prijavu povrede obaveza studenta i dostavi je dekanu Fakulteta.

Oblici provere znanja su: usmeni ispit, pismeni i usmeni ispit, test, kolokvijum, seminarski rad, praktični rad i drugi radovi i zadaci. Jednom položeni oblici provere znanja više se ne polažu.

Prilikom polaganja usmenog ispita student ima pravo na pripremu odgovora (izradu koncepta). Test je napisan na način da omogućava objektivnu procenu nivoa uspešnosti.

Rezultati polaganja dela ispita (pismenog ili usmenog) objavljuju se na oglasnoj tabli departmana ili kabineta nastavnika, najkasnije u roku od pet dana od dana polaganja ispita.

Pismeni ispit ne može da traje duže od četiri časa, a usmeni duže od jednog časa (45 minuta).

U jednom danu student može da polaže ispit iz samo jednog nastavnog predmeta.

Polaganje drugog dela ispita (pismeno ili usmeno) zakazuje se najranije naredni dan od dana objavljivanja rezultata polaganja prvog dela ispita na oglasnoj tabli departmana ili kabineta nastavnika

Pri polaganju i davanju ocene na ispitu uzima se u obzir rezultat kontinuiranog praćenja rada studenta tokom nastave i broj stečenih poena u ispunjavanju predisipitnih obaveza.

Ispitni rokovi su: januarski, aprilski, junski, septembarski i oktobarski.

Ispit se polaže u sedištu Fakulteta, ili na drugim mestima ukoliko to zahteva karakter ispita.

Student sa posebnim potrebama ima pravo da polaže ispit na način prilagođen njegovim mogućnostima, pri čemu dekan na pisani zahtev studenta donosi rešenje o načinu polaganja ispita.

Prigovor - Student ima pravo na prigovor dekanu na dobijenu ocenu, ako smatra da ispit nije obavljen u skladu sa zakonom i opštim aktom Fakulteta u roku od 36 časova od dobijanja ocene. Dekan u roku od 24 časa od dobijanja prigovora, razmatra prigovor i donosi odluku po prigovoru, u skladu sa opštim aktom koje donosi Veće Fakulteta. Ukoliko se prigovor studenta usvoji, student ponovo polaže ispit u roku od 3 dana od dana prijema odluke po prigovoru.

KAKO NAJKVALITETNIJE UČITI?

Vrlo često student veterinarske medicine ima potrebu da veoma složeno gradivo apsorbira i zapamti, a takođe da tim podacima operiše u svakodnevnom praktičnom radu tokom studija i na ispitu. Utvrdimo je da postoji ogromna povezanost između svih predmeta i oblasti koje se izučavaju. Zbog toga, postoji velika potreba da se studenti sve više edukuju o tome kako da metode i strategije učenja prilagode sopstvenom senzibilitetu i potrebama. To se postiže proučavanjem i usvajanjem različitih metodoloških postupka u učenju, testiranjem sopstvene sklonosti putem različitih psiholoških testova i prepoznavanjem i raščlanjavanjem onih problema, koji postoje u procesu učenja. Postoji više dobrih vodiča o tome kako učiti, a predstavljamo vam navode iz nekih od vodiča.

Učenje je svesna, svrsishodna i namerna aktivnost kojom stičete određena saznanja i veštine. To je složen, permanentan proces prisutan u svim aspektima i razdobljima našeg života. Bazira se na pamćenju gradiva koje se uči. Tako se razlikuje kratkotrajno i dugotrajno učenje kao što se razlikuje kratkoročno i dugoročno pamćenje.

Učenje obuhvata usvajanje navika, informacija, znanja, veština i sposobnosti. To je proces koji rezultira u relativno trajnoj promeni ponašanja. Učenjem formirate tragove u mozgu, koji ostaju kao deo iskustva ličnosti i mogu imati različitu dužinu trajanja, što uglavnom zavisi od namene za koju učite.

Najnoviji pristupi koji se bave usavršavanjima tehnika učenja ukazuju na to da je najbolje koristiti onu tehniku koja odgovara stilu učenja određene osobe. Prema tome, nisu sve strategije učenja odgovarajuće za sve osobe. U zavisnosti od sopstvenog stila učenja možete izabrati sledeće tehnike:

Vizuelni ili prostorni stil učenja: Nekome je mnogo lakše da zapamti definicije ili činjenice ako ih predstavi odgovarajućom šemom ili slikom koju asocira sa rečima iz teksta. Problem je što šematsko predstavljanje ponekad može da oduzme dosta vremena, ali će ove osobe gotovo sigurno zapamtiti sve što su sebi vizuelno predstavile.

Auditivni stil: Za osobe sa ovim stilom je najbolje da prisustvuju predavanjima, jer tako najlakše uče. Za njih je auditivna informacija koju dobiju od nastavnika više od polovine obavljenog posla. Tehnike koje se ovde preporučuju sastoje se u pretvaranju informacija iz verbalno-vizuelnog u auditivni domen. Na primer, snimanje sebe ili predavača koji izlaže određeno gradivo može biti od velike koristi.

Logički ili matematički stil: Informacije se obrađuju tako što se otkriva njihova unutrašnja logika. Osoba teži da razume kako su određene informacije povezane, da li postoji neki princip koji im je u osnovi, povezuje nove informacije sa logičkim sistemom informacija koje već ima. Ovde se osim prostog memorisanja koristi i dublja obrada informacija pa ukoliko pokušate da na ovaj način naučite neko gradivo budite sigurni da ćete ga se dosta dugo sećati. Ovakav način učenja zahteva veći intelektualni angažman od prethodna dva ali donosi mnogo više koristi.

Socijalni ili interpersonalni stil: Neko voli da bude potpuno sam sa knjigom dok uči a nekome to predstavlja najveću kaznu. Osobe sa ovakvim stilom najbolje uče u društvu i kada nove informacije obrađuju zajedno sa svojim kolegama iz razreda ili grupe. Kroz interakciju osobe jedna drugoj otkrivaju načine na koje su shvatile gradivo te je uvek moguće saznati nešto novo i dopuniti ono što smo sami propustili da uočimo.

Za efikasno učenje najbolje je kombinovati nekoliko prikazanih stilova odnosno tehnika koje se u okviru njih primenjuju. Važno je znati da nijedan od ovih stilova nije pogrešan i da svako treba da se opredeli za onaj koji mu najviše odgovara. Često, sadržaj nekad diktira koju od tehnika treba primeniti. Definicije ili nabiranja koje iziskuju isključivo memorisanje najbolje je učiti vizuelnim prikazivanjem, dok je za neke sadržaje koji sami po sebi sadrže logiku kao na primer učenje o nekim prirodnim sistemima ili zakonima najbolje je primeniti logički ili matematički stil.

Kom tipu učenja pripadate možete oceniti pomoću različitih testova, a danas se dosta koristi VARK test koji se može popuniti on line i dobiti procena.

Strategije učenja su načini kojima upravljate svojim učenjem, a baziraju se na poznavanju ličnih osobina i sposobnosti, znanju o obrazovnim zadacima koje morate izvršiti, veštinama sticanja, povezivanja i primene novih znanja, nužnom predznanju i poznavanju svrsishodnosti i korisne vrednosti novog znanja. Da biste postigli uspeh u učenju, preporučljivo je da razvijate i primenjujete strategije koje mogu da od vas naprave uspešnog učenika. Evo osam strategija koje je dobro da iskoristite u procesu učenja:

1. **Razvijte naviku učenja** - Vrlo je bitno da napravite vremenski plan za učenje koji uključuje vaše vreme za učenje kao i gradivo koje ste planirali da učite u određenim terminima. Preporuka je da kod pravljenja plana počnete sa lakšim gradivom jer ćete prelaskom ovakvog gradiva izgraditi samopouzdanje. Trebalo bi da nastojite da čak i najjednostavnije gradivo uprostite, dovedete do elemenata i odatle počnete sa učenjem. Ponavljanje gradiva

treba da vršite sve dok njime u potpunosti ne ovladate I dok ne postignete situaciju da ga bez problema i sa razumevanjem možete reprodukovati.

2. **Primenjujte aktivno učenje** - Učenju se morate posvetiti, a delove materije koju učite ne treba da ostavljate nerazjašnjenim. Treba da pokušavate sa pronalaskom objašnjenja do razumevanja, ponekad učeći i na greškama. U pokušajima razumevanja gradiva dobro je da pronađete primere iz stvarnog sveta ili potražite demonstraciju ideja koje ne razumete. Od profesora tražite sažetke predavanja ili informacije o tome kako da dođete do drugih izvora istih ili sličnih informacija.

3. **Koristite sve sposobnosti u učenju** -Konstruisanje ili modeliranje može biti od velike koristi tokom učenja. Kad god je moguće, koristite stvarne, konkretne objekte kao sredstva za učenje. Upotrebljavajte ruke za konstruisanje i objašnjavanje kao i telo za izražavanje.

4. **Sažimajte gradivo pisanjem** - Jedna od dobrih strategija učenja jeste da sažimate gradivo pisanjem. U procesu savladavanja gradiva razrađujte strukturu materije tako što ćete, kada pravite teze, navoditi primere. Kad god je moguće, koristite slike i druge vizuelne prikaze za ilustraciju određenih delova gradiva. O svojim zabeleškama razgovarajte sa drugim osobama koje spremaju isto gradivo.

5. **Organizujte i sistematizujte informacije kroz izradu koncepata** - Izrada koncepta ili koncept mape gradiva pomoći će vam u aktivnijem uključivanju u ono što želite naučiti.

6. **Upotrebljavajte tehnologije** - Za efikasno učenje možete koristiti različite tehnologije. Multimedijalne tehnologije možete uspešno koristiti da prikupite i organizujete informacije iz više izvora. Računarske simulacije, čak i igrice, mogu vam pomoći u prepoznavanju složenih slika ili sistema ili u oponašanju situacija i odnosa iz stvarnog sveta.

7. **Pripremite ispitna pitanja** - Tokom učenja i ponavljanja gradiva treba da pripremate pretpostavljena ispitna pitanja i da o njima raspravljate sa kolegama ili mentorom. Na ovako napravljena pitanja uvežbavajte pismeno i usmeno odgovaranje. Korisno je da pokušate da prizovete atmosferu i situacije sa prethodnih pismenih ispita.

8. **Obezbedite sebi mentora** - Savetnik na fakultetu, nastavnik ili mentor mogu vam značajno pomoći u procesu učenja.

Racionalno proučavanje i usvajanje gradiva podrazumeva sledeće faze: Čitati površno pre potpunog koncentrisanja; Pitati se koji je deo gradiva važan; Čitati svesno i pamtiti; Pamtiti pročitano prepričavanjem ili beleženjem; Ponavljanje zapamćenog nakon nekoliko sati i dana.

Problemi u učenju na koje trebate da obratite pažnju:

1. Stalno odlaganje početka procesa učenja. Niste motivisani. Nikako da sednete, da „zagrežete stolicu”. Sve drugo vam je važnije.

2. Brzo odustajanje od učenja zbog drugih poslova, aktivnosti, obaveza ili provoda. Prijatelji vas zovu na rođendan, proslavu, žurku. Roditelji su vas zamolili da odete do prodavnice, da im pomognete u sređivanju stana... Sve su ovo sastavne aktivnosti života, ali mogu da ometaju proces učenja ako nisu dobro raspoređene u odnosu na učenje.

3. Neredovno učenje (kampanjsko učenje), učenje pred sam ispit. Dva meseca je do ispitnog roka, mislite da imate dovoljno vremena, odlažete početak učenja. Ovo je obično velika varka. Vreme do ispita brzo prođe, a vi se nađete u „nebranom grožđu“ jer imate malo vremena da kvalitetno pripremite ispit.

4. Osećaj brzog zaboravljanja i pomešanosti naučenog. Često se dešava da se uči više od onoga što je optimalno za taj dan, često ne povezujete činjenice, informacije i znanja iz prethodnih sličnih predmeta, niste dovoljan broj puta ponovili gradivo, niste razjasnili najvažnije celine, izvukli teze za lekciju... Sve to može rezultovati u zaboravljanju pređenog.

5. Strah od ispita je jedan od najvećih ometača procesa učenja. Još na samom početku učenja krećete da razmišljate o ispitu, o negativnom ishodu, slušate razne priče i govorkanja o ovom ili onom profesoru. Javlja se trema, nervoza, predispitni strah, a još niste završili process učenja.

6. Učenje bez proveravanja i ponavljanja gradiva. Prelazite gradivo samo čitanjem. Dok čitate sve razumete, zadovoljni ste, mislite da će sve ostati u memoriji. To je druga varka u učenju. Učenje bez ponavljanja I proveravanja je uzaludno učenje.

7. Nepostojanje vlastite organizacije gradiva. Niste napravili plan aktivnosti za predmet koji spremate. Ne postoji dnevni, ali ni nedeljni ni mesečni plan. Ne znate kad počinjete tog dana, koji deo aktivnosti je predviđen za učenje, a koji za slobodno vreme...

8. Postojanje velikih teškoća u razumevanju gradiva. Niste bili na predavanju i niste čuli izlaganje profesora. Ili, bili ste na predavanju, ali ste „hermetički” slušali. Posle predavanja niste razjasnili nerazumljive delove, nejasnoće, nove reči i sl. Niste razgovarali sa kolegama o obrađenoj temi... Rezultat su veliki problemi u razumevanju gradiva. Izvor: Vodič za učenje Linkgroup.

STUDENSKI STANDARD

Pored pohađanja nastave i polaganja ispita, studenti bi trebali da imaju brojne aktivnosti kojima bi sebi olakšali često težak i prilično komplikovan studenatski život.

Svakodnevni život

Najveći broj studenata živi van Novog Sada i neophodno je da reši pitanje smeštaja u Novom Sadu. Pored privatnog stanovanja, koje je vrlo skupo, a često i neuslovno, stanovanje u studentskom domu je najbolje rešenje. Da bi student mogao da živi u studentskom domu neophodno je da bude na budetu, da kupi i popuni neophodne formulare (formular se kupuje u SC Novi Sad), koje podnosi u Studentskom centru Novi Sad, u službi smeštaja i da se po rangiranju nađe iznad crte, tj. u okviru propisane kvote broja studenata. Stanarina u domu ne prevazilazi 2500dinara mesečno, jer R.Srbija participira sa neuporedivo većom količinom novca. Prednosti doma su brojne: jeftino stanovanje, blizina fakultetima, lepe čitaonice i dobro opremljene sobe, veliki broj studenata i kolega na malom prostoru što je idealno za ostvarivanje prijateljstva, možda i životnih ljubavi, a svakako će do vas dolaziti kvalitetne informacije o svemu što je za studenta važno. Sledeće značajno u životu studenta jeste i ishrana studenata. U Novom Sadu se nalazi nekoliko studentskih menzi, a postupak dobijanja prava na korišćenje meneze je sličan postupku za dobijanje doma. Takođe, SC Novi Sad obezbeđuje i kvalitetnu zdravstvenu zaštitu studenata.

S obzirom da je Novi Sad grad koji je star više od tri veka i da je uvek negovao kulturu primajući pozitivne uzore sa istoka i sa zapada, kao tekovine takvog ponašanja i delovanja ostale su brojne građevine, muzeji, biblioteke, legati i verski objekti u kojima se odvijaju brojne kulturne manifestacije koje mogu biti izuzetno dušekorodne za svakog studenta. Ovo je bitno jer se stil stvara čitav život, a veterinari svojom kulturom i zanjem moraju biti autoritativni o konstruktivni.

S obzirom da je zdrav duh u zdravom telu, rekreacija je neizostavna stavaka u studentskom životu. Pored brojnih sportskih terena, aerobik i spa centara, bitno je napomenuti da se blizu univerzitetskog centra nalazi i sportski centar Vojvodina (Spens) sa brojnim sadržajima.

I na kraju, studenti su vrlo često u situaciji da im treba više novca, pa da ne bi dobijali pisma od roditelja u kojima piše «ono tvoje pismo u kome tražis 50e nismo dobili, a i da smo ga dobili već smo zalepili koverat ovog pisma», studenti se preko studentskih organizacija mogu zaposliti i povećati svoju platežnu moć.

Društveno delovanje studenata

Na našem Poljoprivrednom fakultetu postoje brojne mogućnosti za društveno delovanje studenata, kroz studentski parlament, studentske organizacije (IVSA-Međunarodno udruženje studenata veterine koje je deo USVMNS o kome ćemo kasnije, IAAS- Međunarodno udruženje studenata poljoprivrede, Savez studenata i Studentska unija). Kroz udruženja se najkvalitetnije afirmišu ideje studenata na nivou Fakulteta i Univerziteta, a studenti se mogu oprobati i u stručnom radu i organizacionim pitanjima.

Studentski parlament Fakulteta je organ preko koga studenti ostvaruju svoja prava i štite svoje interese na Fakultetu. Studentski parlament Fakulteta biraju neposredno i tajnim glasanjem, studenti upisani u školskoj godini u kojoj se vrši izbor Studentskog parlamenta. Način izbora i broj članova Studentskog parlamenta Fakulteta uređuje se posebnim aktom.

Nadležnost Studentskog parlamenta:

- bira i razrešava predsednika i potpredsednika studentskog parlamenta;
- bira i razrešava studenta prodekana;
- donosi opšta akta o svom radu;
- osniva radna tela koja se bave pojedinim poslovima iz nadležnosti Studentskog parlamenta;
- bira i razrešava predstavnike studenata u organima i telima Fakulteta i Univerziteta;
- donosi godišnji plan i program aktivnosti Studentskog parlamenta;
- razmatra pitanja u vezi sa obezbeđenjem i ocenom kvaliteta nastave, štiti šrava i unapređuje mobilnost studenata;
- organizuje i sprovodi programe vannastavnih aktivnosti studenata;

- učestvuje u postupku samovrednovanja Fakulteta, u skladu sa opštim aktom koji donosi Veće Fakulteta;
- ostvaruje međufakultetsku i međunarodnu saradnju;
- usvaja godišnje izveštajeo radu;
- obavlja druge poslove predviđene opštim aktima Studentskog parlamenta, opštim aktima Univerziteta, ovim Statutom i zakonom.

Studenti Poljoprivredni fakulteta imaju i svoj list koji izlazi periodično i naziva se Naši Salaši, koji je inovativan, edukativan i velika korist se dobija od čitanja tog časopisa ili učestvovanja u njegovoj kreaciji.

Udruženje studenata veterinarske medicine Novi Sad« (u daljem tekstu: Udruženje) osnovano je kao nestranačko, nevladino i neprofitno udruženje građana čiji je cilj podizanje kvaliteta života studenata veterine, naučno i stručno istraživanje u oblasti veterinarske medicine, obrazovanje i stručno usavršavanje studenata veterinarske medicine, dipl.veterinara i drugih stručnjaka, i razvijanja svesti o značaju očuvanja zdravlja životinja i ljudi.

Radi ostvarivanja svojih ciljeva Udruženje naročito:

- 1) prikuplja i obrađuje naučnu i stručnu literaturu u oblasti veterinarske, humane medicine i srodnih nauka;
- 2) organizuje, samo ili u zajednici sa drugim organizacijama, stručne skupove, savetovanja, seminare i druge oblike stručnog obrazovanja u ovoj oblasti;
- 3) organizuje sportska i kulturna druženja studenata veterine i srodnih nauka
- 4) objavljuje knjige i druge publikacije u oblasti veterinarske medicine, u skladu sa zakonom;
- 5) organizuje naučne i stručne radnike za rad na naučnim, stručnim i istraživačkim projektima iz domena veterinarske, humane medicine i srodnih nauka
- 6) saraduje sa univerzitetima, stručnim udruženjima i drugim organizacijama u zemlji i inostranstvu koje obuhvata razmenu studenata i naučnih saznanja vezano za veterinarsku medicinu.

Kako postati član? Posle dolaska na sastanak Udruženja i potpisivanja pristupnice postajete član udruženja. Član može biti redovan i počasni. Redovan član je student na integrisanim studijama veterinarske medicine na Departmanu za veterinarsku medicinu u Novom Sadu, do momenta završetka započetog stepena obrazovanja. Počasni članovi su lica koja predloži redovni član, a prihvati upravni odbor. Počasni član može postati svaki redovni član nakon završetka integrisanih studija veterinarske medicine i svako ko je svojim radom doprineo i razvoju Udruženja Studenata Veterinarske Medicine Novi Sad.

Organi Udruženja su: Skupština, Upravni odbor, Nadzorni odbor, Predsednik udruženja, Sekretar udruženja, Poverenik za naučno istraživanje i saradnju, Poverenik za sportske i kulturne aktivnosti, Poverenik za zaštitu prava životinja, Poverenik za izdavaštvo, Poverenik za akademske aktivnosti, Poverenik za mrežu i reklamiranje, Predsednik odbora IVSA-e, međunarodne komunikacije i studentske razmene i Savet udruženja.

Izbori u organe Udruženja zakazuju se jednom godišnje.

Sve detalje o funkcionisanju Udruženja možete dobiti čitanjem Statuta udruženja, posetom Web sajta udruženja, koji je u okviru sajta Poljoprivrednog fakulteta i svakako ličnim kontaktom i posetom sastanaka Udruženja. Informacije: plava tabla u galvnom holu fakulteta.

Dosadašnji realizovani projekti: Regionalno savetovanje studenata veterine-Savremeni trendovi nastave u veterini i bolonjski proces, podržan od strane Fakulteta, Univerziteta, Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje, Veterinarske komore Srbije i Resora za veterinu Ministarstva poljoprivrede Srbije; putovanje studenata na skupove u Herceg Novi, Ohrid, Kragujevac, Suboticu, Sarajevo; ostvareno članstvo u IVSI, Aktivni kontakti sa VetStart international Cambridge sa kojim je organizovan skup o profesionalnoj karijeri i komunikologiji u veterini. VROPSI 2010– savetovanje studenata i veterinara o znanju i praksi. Ova knjižica je takođe jedan ostvaren projekat. Predviđa se razmena studenata. Partneri smo sa srodnim udruženjima iz Sarajeva, Skoplja i Zagreba.

Naučno-istraživački rad studenata

S obzirom da naučnik nije genije, već čovek prosečne inteligencije, nadprosečne vrednoće i vrlo visoke skoncentrisanosti na ono što radi, neophodno je takve studente što pre uključiti u naučni i istraživački rad.

Učešće u istraživačkim programima pruža studentu:

- sticanje veština upotrebe literature, formulacije hipoteze, interpretacije i saopštavanja rezultata,
- uvid u intelektualni život istraživača,
- promoviše aktivno učestvovanje studenata u učenju,
- intenzivniju i produktivniju interakciju sa fakultetskim osobljem,
- priliku da primene teorijska znanja stečena na različitim kursovima,
- mogućnost rešavanja realnih praktičnih problema,

- pruža intelektualne izazove,
- zahvaljujući intenzivnom učešću u naučno-istraživačkim aktivnostima univerziteta predstavljaju odlično okruženje za sticanje kvalitetnog istraživačkog iskustva,
- mnogi svetski univerziteti omogućuju studentima rad sa vrhunskim naučnicima,
- pruža studentima mogućnost da se uključe u proces otkrivanja i da od pasivnih primalaca znanja postanu aktivni učesnici istraživanja, kritičkog zaključivanja, primeni znanja i razumevanja.

Na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu postoji smotra studentskih radova koja se održava povodom Dana fakulteta.

Mobilnost studenata i način priznavanja položenih obaveza

Fakultet obezbeđuje mobilnost studenata i priznavanje ostvarenih ESPB bodova u toku dotadašnjeg obrazovanja na drugom univerzitetu, odnosno visokoškolskoj ustanovi, u skladu sa pravilima Evropskog sistema i akumulacije bodova – ESPB bodova i u skladu sa ugovorom koji student zaključuje sa Fakultetom ili bilateralnim ugovorom između dva Univerziteta. Student ima pravo da u toku studija provede semestar ili školsku godinu na drugom univerzitetu, odnosno fakultetu u zemlji ili inostranstvu, posredstvom međunarodnih programa za razmenu studenata ili na osnovu bilateralnih ugovora između univerziteta, odnosno fakulteta.

Uz zahtev za boravak na Fakultetu student stranog fakulteta prilaže originalne dokumente predviđene ESPB pravilima za promenu mesta studiranja i to:

1. Formular za prijavljivanje studenata na drugom univerzitetu, odnosno fakultetu,
2. Ugovor o studiranju na drugom univerzitetu, odnosno fakultetu,
3. Prepis ocena i
4. Informacioni paket.

Priznanja i nagrade

Fakultet dodeljuje priznanja i nagrade studentima za postignut uspeh u studiranju, stručnom i naučnom radu i sportu.

Nagrade se dodeljuju:

1. Najboljem studentu Fakulteta u predhodnoj školskoj godini,
2. Studentu koji je u predhodnoj školskoj godini završio studije za postignut opšti uspeh u toku studija,
3. Studentu za postignut uspeh u predhodnoj godini studija,
4. Studentu za urađen naučnoistraživački odnosno stručni rad i
5. Studentu za postignut vrhunski uspeh u sportskim aktivnostima.

Nagrade za postignut uspeh u studiranju su izuzetna nagrada za opšti uspeh 10 i nagrada za prosečnu ocenu najmanje 9,50.

DIPLOMSKI RAD STUDENTA

Diplomskim radom student dokazuje da je sposoban da primeni stečena znanja i veštine pri rešavanju zadataka iz područja studijskog programa (i studijskog područja) koji je upisao.

Tema diplomskog rada mora da bude u skladu sa ciljem i ishodom studijskog programa na koji je student upisan.

Teme i mentore za izradu diplomskog rada predlaže Katedra za veterinarsku medicinu, vodeći računa o ravnomernoj zastupljenosti svih nastavnika angažovanih na realizaciji studijskog programa Veterinarska medicina. Na raspravu o predloženim temama Katedra poziva predmetne nastavnike sa drugih katedri Fakulteta koji učestvuju u nastavi na tom studijskom programu.

Katedra usvaja predlog iz prethodnog stava, pre početka školske godine. Broj tema na usvojenoj listi mora biti veći od broja studenata na toj izornoj oblasti u tekućoj školskoj godini.

Svaki nastavnik angažovan na realizaciji studijskog programa Veterinarska medicina, dužan je da ponudi najmanje 5 (pet) a najviše 15 (petnaest) tema diplomskih radova.

Teme moraju biti objavljene do početka semestra na web stranici Fakulteta.

Tema za diplomski rad pod istim nazivom ne može da se ponavlja. Evidenciju o tome vodi šef Katedre ili od Katedre posebno određeno lice.

Student bira temu za diplomski rad u poslednjoj godini studija, najranije nakon odslušanog prethodnog semestra.

Mentor nakon konsultacija sa studentom definiše zadatak i naslov diplomskog rada studenta.

Student prijavljuje diplomski rad tako što popunjava prijavu na Obrascu br.1 "Prijava diplomskog rada" i popunjenu prijavu, sa saglasnošću mentora, u 1 (jedan) primerak, podnosi Studentskoj službi. Obrazac prijave je dostupan na sajtu Fakulteta.

Nakon prijema prijave, nadležni referent u Studentskoj službi dužan je da proveri da li student ispunjava uslov za prijavu diplomskog rada. U slučaju da je uslov ispunjen, referent prijavu prihvata, i primerak overene prijave dostavlja Katedri.

Ukoliko student ne ispunjava uslove da prijavi diplomski rad, prijava se vraća uz naznaku uslova koji nisu ispunjeni.

Katedra razmatra dostavljenu prijavu, donosi odluku o prihvatanju teme, imenuje mentora i Komisiju za pregled, ocenu i odbranu diplomskog rada. Komisija se sastoji od najmanje tri nastavnika sa studijskog programa koji je student upisao, odnosno koji učestvuju u izvođenju nastave, od kojih najmanje dva moraju biti iz oblasti problematike kojoj pripada tema rada. Ukoliko Fakultet nema u radnom odnosu dva nastavnika iz oblasti problematike kojoj pripada tema rada, u Komisiju se može imenovati nastavnik iz druge visokoškolske ustanove.

Katedra u pisanoj formi obaveštava mentora, studentsku službu i članove Komisije o svojoj odluci.

Komisija je dužna da dostavi Katedri 2 (dva) primerka ocene podobnosti teme za izradu diplomskog rada - Obrazac br.2. Na osnovu izveštaja Komisije, Katedra donosi odluku o odobravanju teme diplomskog rada i imenuje Komisiju za ocenu i odbranu diplomskog rada, u sastavu od tri nastavnika.

Katedra dostavlja Obrazac br.2 Studentskoj službi.

Jedan nastavnik u jednoj školskoj godini može biti mentor diplomskog rada za najviše 5 (pet) studenata.

Od momenta prijave teme do javne odbrane ne može da prođe više od 6 /šest/ meseci.

Na zahtev studenta, u naročito opravdanim slučajevima koje procenjuje Katedra, rok iz prethodnog stava može se produžiti za još najviše 60 /šezdeset/ dana, uz prethodno pribavljeno mišljenje mentora.

Po isteku roka od 6 /šest/ meseci, i dodatnih 60 /šezdeset/ dana ukoliko je odobreno produženje roka, ista tema može se dodeliti drugom studentu.

Diplomski rad se piše na srpskom jeziku ćirilničnim pismom.

Izuzetno, student može napisati diplomski rad i na engleskom jeziku, uz obavezno dostavljanje primeraka na srpskom jeziku.

Diplomski rad student izrađuje samostalno.

Student je dužan da o toku izrade diplomskog rada izveštava mentora, ili saradnika koga je odredio mentor, prema dinamici koju je u dogovoru sa studentom utvrdio mentor.

Nakon odobravanja teme diplomskog rada i imenovanja Komisije od strane Katedre, student predaje Komisiji spiralno koričen rad. Komisija je dužna da u roku od 15 dana sačini izveštaj o oceni diplomskog rada, na zvaničnom Obrascu 3. koji je sastavni deo ovog Pravilnika, u 2 (dva) štampana primerka.

Konačna verzija rada i izveštaj Komisije stavljaju se na uvid javnosti objavljivanjem na veb sajtu Fakulteta, u vremenu od 7 (sedam) dana. Ukoliko postoje primedbe na rad kao i na izveštaj o oceni rada, iste se dostavljaju Studentskoj službi, koja o tome obaveštava Komisiju za ocenu i odbranu diplomskog rada.

Na osnovu izveštaja Komisije, Katedra donosi Odluku o prihvatanju rada, potvrđuje Komisiju za odbranu rada i određuje predsednika Komisije. Mentor ne može biti predsednik Komisije. Katedra dostavlja Obrazac br.3 Studentskoj službi.

Konačnu verziju diplomskog rada, štampanu i u elektronskom obliku na CD-u, u 6 (šest) primeraka, student predaje Studentskoj službi. Nakon što studentska služba izvrši proveru u matičnoj knjizi, dosijeu studenta i uvede u knjigu evidencije diplomski rad, student dostavlja 3 (tri) primerka članovima Komisije za ocenu i odbranu diplomskog rada, 1 (jedan) primerak Biblioteci, 1 (jedan) ostaje Studentskoj službi, a 1 (jedan) primerak zadržava student.

Student u dogovoru sa Komisijem i Studentskom službom dogovara datum odbrane diplomskog rada.

Diplomski rad se predaje najmanje nedelju dana pre termina odbrane.

Student pristupa odbrani diplomskog rada nakon što su položeni svi ispiti predviđeni studijskim programom.

Ukoliko student ne preda i ne odbrani diplomski rad, u roku iz člana 5. ovog Pravilnika, dužan je da ga ponovno prijavi.

Diplomski rad se brani pred Komisijom. Odbrana se sastoji od usmenog prikaza rezultata rada i provere znanja iz područja rada u trajanju od ukupno 30 minuta (15 minuta izlaganje i 15 minuta provera znanja). Pod proverom znanja smatra se odgovaranje na pitanja u vezi sa radom koja studentu postavljaju članovi Komisije.

Ocena odbrane diplomskog rada dobija se kao srednja vrednost ocena članova Komisije.

Ocena diplomskog rada je srednja vrednost ocene izrade i ocene odbrane diplomskog rada zaokružena na celobrojnu vrednost od 5 (pet) do 10 (deset).

Neuspešno odbranjen rad ocenjuje se ocenom 5 (pet).

Mentor popunjava "Zapisnik o odbrani diplomskog rada" i popunjeni Zapisnik predaje u Studentsku službu.

Ako je izrada, ili odbrana diplomskog rada ocenjena ocenom 5 (pet), student mora ponovo da prijavi diplomski rad.

Student može da prijavi diplomski rad najviše dva puta. Pri ponovnoj prijavi diplomskog rada student može da promeni mentora i/ili temu.

ZNANJA VETERINARA NA DAN DIPLOMIRANJA

Shvatajući značaj obrazovanja u oblasti veterinarske medicine kao delatnosti od posebnog društvenog interesa EU je 1978. godine donela prve direktive vezane za edukaciju veterinarara. Prva (Council Directive 78/1026/EEC of 18t. december 1978.) se odnosi na zajedničke osnove i međusobno priznavanje diploma, sertifikata i druge evidencije i formalnih uslova u veterinarskoj medicini, uključujući i olakšavajuće mere i slobodu u konkretnom procesu pružanja usluga. Druga (Council Directive 78/1027/EEC of 18t. december 1978.) se odnosi na zajedničke osnove i koordinaciju u donošenju zakonskih propisa i administrativnih akcija u vezi sa veterinarskim aktivnostima. Kroz navedene direktive dat je minimum standarda koje moraju zadovoljiti zemlje članice. EU je izdala direktivu 2005/36/EU kojom se definišu standardi kurikuluma i veština. U svojim dokumentima EAEVE precizno definiše veštine na dan diplomiranja ili veštine prvog dana odnosno one day skills, pa ih u celosti predstavljamo:

Opšte profesionalne veštine i osobine

Diplomirani veterinar treba da :

- Efikasno komunicira sa klijentima, javnošću, kolegama i odgovornim vlastima: da sluša sa razumevanjem i da odgovori sa simpatijama koristeći jezik koji odgovara okolnostima i publici
- Priprema jasne izveštaje o pacijentima i održava evidenciju o pacijentima u obliku koji zadovoljava kolege i koji je jasan javnosti
- Radi efikasno kao deo multidisciplinarnog tima
- Bude svestan etičkih odgovornosti veterinarara u vezi sa individualnom brigom o životinji i odnosom sa klijentom, kao i svog mogućeg uticaja na životnu sredinu i društvo u celini
- Bude svestan ekonomskih i emotivnih uslova u kojima veterinar radi, i mora da zna da reaguje na odgovarajući način na pritiske koji se javljaju u datim uslovima
- Bude spreman da se služi svojim profesionalnim sposobnostima, da doprinese koliko je to moguće unapređenju veterinarskog znanja, da radi za dobrobit veterinarske prakse i da dodatno poboljša kvalitet brige o životinjama, zaštite životinja i javnog veterinarskog zdravlja (medicina zasnovana na dokazima)
- Da ima osnovno znanje o organizaciji i menadžmentu u veterinarskoj praksi, uključujući:
 - Svest o sopstvenim odgovornostima i odgovornostima poslodavca u vezi sa zaposlenjem i zdravljem
 - Poznavanje pravila bezbednog rada, odnos sa osobljem i odgovornost pred javnošću
 - Svest o tome kako se obračunavaju troškovi i kako se sastavljaju fakture i o značaju praćenja sistema za čuvanje podataka i vođenje evidencije knjigovodstva, uključujući kompjuterske podatke i izveštaje
 - Sposobnost da efikasno koristi informacione tehnologije u cilju komunikacije, deljenja, prikupljanja, manipulisanja i analize informacija

Značaj usklađivanja profesionalnih standarda i politike prakse

- Razume potrebu i profesionalnu obavezu da se posveti trajnoj obuci i edukaciji i profesionalnom razvoju tokom svog profesionalnog života

- Da se ponaša profesionalno uzimajući pri tom u obzir profesionalne i legalne odgovornosti veterinara i da razume i primenjuje etičke kodove odgovarajućih regulatornih tela
- Da ume da se izbori sa neizvesnošću i da ume da se navikne na promene
- Da bude svestan ličnih granica i da pokaže svest o tome kada, gde i od koga traži profesionalni savet, pomoć i podršku
- Da ima osnovno znanje o veterinarskoj službi

Veštine koje podupiru znanje i razumevanje

Diplomirani veterinar kroz znanje i razumevanje mora da nauči sledeće:

- Nauke na kojima se zasniva rad veterinara
- Istraživačke metode i uticaj osnovnih i primenjenih istraživanja na sve aspekte veterinarske nauke
- Kako da proceni dokaze
- Strukturu i funkciju zdravih životinja i njihovog odgajanja
- Etiologiju, patogenezu, kliničke znakove, dijagnozu i tretman uobičajenih bolesti i poremećaja koji se pojavljuju kod domaćih vrsta u Evropskoj uniji
- Zakone koji se tiču zdravstva životinja (uključujući transport) i bolesti koje po zakonu moraju da se prijave
- Medicinske zakone i direktive za odgovorno bavljenje medicinom onako kako se to radi u državama –članicama
- Principe prevencije bolesti i unapređenja zdravstva i socijalne pomoći
- Javna veterinarska zdravstvena pitanja uključujući zoonoze

Praktične veštine

Diplomirani veterinar treba da zna da preduzme sledeće :

- da sastavi tačnu i bitnu istoriju pojedinačne životinje ili grupe životinja i njene/njihove okoline
- da upravlja i obuzdava životinju bezbedno i humano i da poučava druge da primenjuju ove tehnike
- da izvrši kompletan klinički pregled
- da vodi brigu o svim uobičajenim vrstama domaćih životinja u hitnim slučajevima i da ume da pruži prvu pomoć (komentar: problemi koji se moraju umeti rešiti kod svake vrste životinja su: krvarenje, rane, teškoće u disanju, povrede oka i uha, nesvest, kliničko pogoršanje, opekotine, oštećenje tkiva, oštećenje unutrašnjih organa i zastoj rada srca. Prva pomoć podrazumeva stavljanje zavoja, čišćenje rane, imobilisanje udova, veštačko oživljavanje i kontrolu krvarenja)
- da proceni tačno nutritivni status životinje i da može da posavetuje klijenta kako da vodi brigu i uzgaja životinju i kako da je hrani
- da ume da uzme, očuva i transportuje uzorke, izvrši standardne laboratorijske testove i da očita rezultate testova koji su obavljani u domaćim uslovima, kao i onih koje su obavile druge laboratorije
- da koristi rendgenski aparat, aparat za ultrazvuk i drugu tehničku opremu koje može da se koristi kao dijagnostička pomoć, bezbedno i u skladu sa aktuelnim regulativama
- da poštuje proceduru kada su u pitanju zoonoze i bolesti koje zahtevaju prijavljivanje i izveštaj
- da zna da obavi sertifikaciju
- da zna da proceni odgovarajuće izvore podataka o licenciranim lekovima, da prepíše ili da lekove pravilno i odgovorno u skladu sa zakonom i da bude siguran da su lekovi i otpad bezbedno smešteni ili bačeni
- pravilno primeni principe sterilizacije hirurške opreme
- pravilno primenjuje principe aseptične hirurgije
- bezbedno izvrši sedaciju, totalnu i lokalnu anesteziju i da primeni kontrolu bola
- da predloži i primeni određenu terapiju
- da ume da prepozna kada je neophodna eutanazija i da je izvrši humano, koristeći odgovarajuće metode dok pokazuje razumevanje za osećanja vlasnika i drugih i obzir za bezbednost prisutnih; da posavetuje o odstranjivanju leša
- da zna da izvrši osnovni post mortem pregled, zabeleži detalje, uorkuje tkivo, sladišti ga i transportuje
- da zna da izvrši ante i post mortum inspekciju životinja za prehranu i tačno identifikuje uslove koji utiču na kvalitet i bezbednost produkta animalnog porekla
- da zna da oceni i implementira osnovne zdravstvene i socijalne podatke

- da predloži i formira preventivne i profilaktičke programe prilagođene vrsti životinje (menadžment zdravlja stada), da napravi ravnotežu između prihvaćenih standarda zdravlja životinja, njihove dobrobiti i zdravlja ljudi i da traži savet i pomoć od kolega kada je neophodno.
- da minimalizuje rizik od kontaminacije širenja infekcije i skupljanja patogena u veterinarskim prostorijama i polju.

VETERINARSKA DELATNOST

Veterinarska delatnost u smislu Zakona o veterinarstvu podrazumeva:

- Praćenje zaštite i unapređenje zdravlja životinja;
- Zaštitu životinja od zaraznih i drugih bolesti;
- Otkrivanje i dijagnostikovanje bolesti i lečenje obolelih životinja;
- Sprovođenje mera zdravstvene zaštite životinja;
- Zaštitu ljudi od zoonoza;
- Kontrolu bezbednosti hrane životinjskog porekla i proizvoda životinjskog porekla na mestu uzgoja životinja, proizvodnje i prometa proizvoda životinjskog porekla, hrane životinjskog porekla i hrane za životinje;
- Obeležavanje životinja radi kontrole kretanja o obezbeđivanja praćenja u proizvodnji i prometu životinja, proizvoda životinjskog porekla i hrane životinjskog porekla;
- Kontrolu vode za napajanje životinja radi obezbeđivanja njene ispravnosti;
- Kontrolu zdravlja priplodnih životinja i njihove reproduktivne sposobnosti, kao i sprovođenje mera za lečenje steriliteta i veštačkog osemenjavanja;
- Zaštitu životne sredine od zagađenja uzročnicima zaraznih bolesti životinja;
- Zaštitu životinja od mučenja i patnje, kao i staranje o dobrobiti životinja;
- Kontrolu u proizvodnji i prometu veterinarskih lekova i medicinskih sredstava za upotrebu u veterinarskoj medicini;
- Poslove dezinfekcije, dezinfekcije, deratizacije, dezodoracije i dekontaminacije;
- Veterinarsku edukaciju i obaveštavanje.

Stečeno znanje, studentu integrisanih akademskih studija, obezbeđuje stručnost, odnosno kompetencije za rad u:

- veterinarskim ambulancama, stanicama i klinikama,
- savetodavnim stručnim službama,
- u klanicama, mlekarama i drugim industrijskim pogonima vezanim za proizvode animalnog porekla,
- u inspekcijskoj službi,
- u srednjoškolskom obrazovanju i slično
- u visokoškolskim ustanovama (uz dalje usavršavanje), u specijalističkim i naučnim institutima (uz dalje usavršavanje).

POSLE STUDIJA – ZAPOSLENJE, STAŽIRANJE, STRUČNI ISPIT

Posle završetka studija, neophodno je u mestu življenja podneti zahtev za izdavanje radne knjižice i u pripadajućoj opštini se prijaviti službi za zapošljavanje (prijaviti se na biro). Veterinari, uglavnom, brzo posle fakulteta pronađu posao koji bi obavljali, ali bez obzira na to korak prijavljivanja na biro ne može biti preskočen.

Ukoliko se prikaže interesantna prilika za zaposlenje, što ćete znati redovnim praćenjem konkursa za zapošljavanje preko nacionalne službe za zapošljavanje, neophodno je prijaviti se na konkurs. Prijavljivanje najpre podrazumeva slanje CV-a (sivi; curriculum vitae, biografija) i prpratnog pisma, a potom i odlazak na razgovor za posao, ako se učinite interesantnim poslodavcu. Postoje različiti modeli za pisanje CV-ja, a njegov sadržaj zavisi i od tipa pola na koji konkurišete. Dobar model za pisanje CV-ja je Europas CV, koji možete naći na internetu. Motivaciono pismo uglavnom pruža detaljne informacije o tome zašto ste kvalifikovani baš za to radno mesto za

koje aplicirate. Efektivno propratno pismo objašnjava razloge zašto ste zainteresovani za to radno mesto i za tu kompaniju i identifikuje vaše najrelevantnije veštine i karakteristike.

Kada dobijete posao, prava i obaveze vam definiše Zakon o radu i Zakon o veterinarstvu, kao i čitav niz propisa koji iz zakona proističu i koje svakako treba proučiti. Važno je reći da ćete najpre obavljati pripravnički staž u periodu od godinu dana. Često ovaj period mladi doktori odrađuju volonterski. Posle isteka prve godine rada u veterinarskoj delatnosti organizacija je dužna da vam izda potvrdu o obavljenom stažu u kojoj je obavezno navedeno trajanje staža, koji je značajan zbog prava na polaganje stručnog ispita, dobijanja licence i prava na samostalno obavljanje delatnosti.

Stručni ispit veterinari i veterinarski tehničari polažu pred ispitnom komisijom koju obrazuje ministar. Organizovanje i obavljanje polaganja stručnog ispita obavlja Ministarstvo. Ministar propisuje program, organizaciju polaganja stručnog ispita, sastav i rad ispitne komisije, sadržaj stručnog ispita, obrazac zapisnika o polaganju stručnih ispita, obrazac uverenja o položenom stručnom ispitu i način polaganja stručnog ispita.

Prijavljujete se za polaganje stručnog ispita za dipl. veterinare koji se organizuje u Upravi za veterinu. Prijavljivanje se obavlja tako što na adresu uprave za veterinu pošaljete sledeća dokumenta: prijavu za polaganje (podatci o kandidatu: ime, prezime, adresa, tel. i sl.), overenu fotokopiju diplome o visokoj stručnoj spremi, fotokopiju lične karte, dokaz uplate (uplatnicu) za troškove prijave. Navedena dokumenta pošaljete na adresu Uprave za veterinu.

Nakon što uprava za veterinu dobije vašu prijavu, potrebno je da sačekate njihov dopis u kojem vas pozivaju na polaganje stručnog ispita sa navođenjem mesta i vremena polaganja istog. Vreme koje čekate na poziv za polaganje isključivo zavisi od broja prijavljenih kandidata, jer se ispit uvek organizuje za najmanje 20 prijavljenih. U tom dopisu oni vas još obaveštavaju o temi za pismeni deo ispita i o obavezama i načinu plaćanja naknade za polaganje stručnog ispita. Takođe vam dostavljaju spisak sa pitanjima koja dolaze u obzir prilikom usmenog polaganja.

Nakon dobijanja dopisa dužni ste da sastavite pismeni rad na zadatu temu (obično je to rad na temu "mere za sprečavanje i suzbijanje" neke bolesti koja se suzbija po zakonu kuga, svinja, trihineloz, TBC i sl.). Potrebno je da uplatite novac za naknadu polaganja stručnog ispita, te da uplatnicu i pismeni rad pošaljete na navedenu adresu.

Na ispit dolazite u vreme naznačeno u dopisu od Uprave za veterinu. Ispit se polaže usmeno a sastoji se iz pravnog i stručnog dela. Iz pravnog dela se polaže: rad i radni odnosi, sistem državne uprave, Ustav, kancelarijsko poslovanje. Iz stručnog dela se polaže: zdravstvena zaštita životinja, higijena animalnih proizvoda, zoohigijena.

Svih osam predmeta za polaganje se polaže u osam različitih kancelarija. Vrata kancelarije su vidno obeležena nazivom predmeta koji polažete. Ne postoji redosled polaganje već jednostavno idete tamo gde je najmanja gužva. Ispitivanje se obavlja po principu "blic" pitanja tako da se u kancelariji zadržite obično 5-10 minuta. Ne postoji ocenjivanje sistemom ocena, nego se vaš rezultat vrednuje sa plus ili minus. Ukoliko ne prođete na dva ili manje predmeta, morate da polažete opet ali samo ta dva predmeta uz proporcionalno manju naknadu za polaganje. Ukoliko ne prođete na tri ili više predmeta to znači da sve morate ponovo da polažete. Nakon što ste završili polaganje i zadnjeg predmeta, potrebno je da sačekate da se objave rezultati. Rezultate vam usmeno sopštava službenik iz uprave, mada vi uglavnom već znate da li ste prošli ili niste jer vas o tome obaveste u svakoj kancelariji posebno kada polažete. Ispit obično počinje u poslepodnevnim časovima i traje sve zajedno 5 – 7 sati, te je neophodno da ponesete neko osveženje i sl.

Ukoliko položite stručni ispit u roku od dvadesetak dana na kućnu adresu vam stiže uverenje o položenom stručnom ispitu.

PROFESIONALAC U VETERINARSKOJ MEDICINI

Veterinarski radnici su veterinari-doktori veterinarske medicine i veterinarski tehničari.

Veterinar koji ima završen VII stepen stručne sprema i položen stručni ispit može da obavlja sve stručne poslove veterinarske delatnosti. Veterinarski tehničar koji ima završen IV stepen stručne sprema i položen stručni ispit pomaže veterinarima u obavljanju veterinarske delatnosti i pod njihovim nadzorom obavlja poslove koje mu oni odrede. Veterinarski tehničari ne mogu izvoditi hirurške zahvate, postavljati dijagnozu, propisivati načine lečenja i samostalno rasplagati lekovima. Veterinarski tehničari u posebnim okolnostima i pod nadzorom veterinara mogu da obavljaju određene hirurške zahvate (kastriacija prasadi).

Veterinari i veterinarski tehničari ne mogu samostalno obavljati poslove veterinarske delatnosti dok ne obave pripravnički staž i polože stručni ispit. Pripravnički staž za veterinare traje godinu dana, a za veterinarske tehničare šest meseci.

Veterinari i veterinarski tehničari, po završenom pripravničkom stažu dok ne polože stručni ispit, a najduže godinu dana (u kom periodu su dužni položiti stručni ispit), mogu obavljati određene poslove veterinarske delatnosti pod neposrednim nadzorom veterinara.

Posle položenog stručnog ispita, obaveza doktora veterinarske medicine jeste da podnese zahtev za licencu i postane član Veterinarske komore Srbije.

Po dobijanju licence, veterinar ima pravo vršenja svih veterinarskih delatnosti. Licenca važi pet godina, a produžavanje važnosti licence je moguće ukoliko je veterinar ispoštovao sve norme Kodeksa veterinarsko-medicinske etike i dovoljno se angažovao u ličnom stručnom usavršavanju, što je definisano pravilnicima Veterinarske komore Srbije. U tom smislu stručno usavršavanje obuhvata: aktivno i pasivno učešće u radu kongresa, simpozijuma, savetovanja, stručnih i naučnih sastanaka, specijalizovanih tematskih seminara i radionica, pohađanje i završavanje specijalizovanih kurseva iz različitih oblasti veterinarske delatnosti, studentski boravak, objavljivanje članaka i radova u naučnim i stručnim časopisima, autorstvo u priručnicima i knjigama iz oblasti veterinarske medicine, učenje na daljinu, praćenje naučnih i stručnih publikacija. Svaka od navedenih aktivnosti se boduje, a da bi veterinar ostvario pravo na licencu mora prikupiti minimalno 40 bodova. Treba istaći da naučna zvanja doktora nauka ili specijaliste daju trajno bodovanje.

Slede odredbe Kodeksa veterinarsko-medicinske etike, koje je propisala Komora, a čija primena omogućava formiranje izuzetno kvalitetne ličnosti koja obavlja veterinarski posao, a koja se vrlo jednostavno naziva - veterinar.

Veterinar mora da brani čast, dostojanstvo i tradiciju svoje profesije primernim vođenjem profesionalnog i ličnog života, kako bi postigao najveće moguće poštovanje društva prema veterinarsko-medicinskoj struci i veterinaru kao ličnosti.

Veterinar i veterinarska delatnost u službi opšte-duštvenih i individualnih ljudskih potreba moraju da uvode savremena dostićuća, nova saznanja i rešenja iz veterinarske medicine i srodnih nauka u svakodnevnu praksu.

U obavljanju svoje profesionalne dužnosti veterinar mora da pruža pomoć blagovremeno, stručno i savesno, sa posebnom pažnjom, brižljivo, efikasno, racionalno i u potpunosti.

Veterinar posebno mora da se odazove pozivu da obavi stručnu intervenciju, kada je to potrebno i neodložno i van radnog vremena, kao i u vanrednim prilikama ili ratnim uslovima.

Prioritet u obavljanju stručnih intervencija veterinar mora da odredi na osnovu stručne, savesne procene svakog pojedinačnog slučaja.

Prilikom lečenja životinja veterinar treba da upozna vlasnika ili držaoca životinje sa prognozom ishoda operacija i drugih intervencija i sa izgledom na uspeh lečenja, kao i da ga uputi po potrebi drugom veterinaru, veterinaru specijalisti ili specijalističkoj organizaciji. Veterinar je obavezan da vlasnika ili držaoca životinje upozna sa cenom svoje usluge.

Veterinar će propisivati i upotrebljavati samo registrovane i dozvoljene lekove, serume, vakcine i lekovita sredstva, na odgovarajući način i u odgovarajućim dozama.

Veterinar je dužan da prijavi svakog ko dozvoli, omogući ili naredi nestručnim licima da obavljaju veterinarsku delatnost.

Veterinar je samostalan u izboru i načinu lečenja i obavljanju drugih intervencija, ali je dužan da izabere najbolju, najefikasniju i prema slučaju, odgovarajuću metodu.

Veterinar ima posebnu odgovornost u oblasti zdravstvene zaštite životinja, koja obuhvata preventivu, terapiju i druge mere, kako bi otkrivanjem, sprečavanjem pojave i širenja, suzbijanjem i iskorenjivanjem zaraznih i drugih bolesti, primenom svog znanja, najnovije tehnike i najbolje medikacije obezbedio dobrobit životinje i interes društva i ljudi.

Unapređenje stočarske proizvodnje veterinar mora da sprovodi naučnim metodama, po etičkim standardima i etološkim principima uz zdravstvenu zaštitu i optimalnu brigu o životinjama, kako bi one mogle da razviju svoj potencijal.

Svojim radom i u saradnji sa drugim profesijama, veterinar mora da zaštiti zdravlje ljudi od zoonoza.

Obaveza je svakog veterinara da prati stručna i naučna dostignuća, da se stručno usavršava, da ima multidisciplinarni pristup, koji ostvaruje u saradnji sa srodnim profesijama.

Veterinar treba da bude član profesionalnog udruženja i društva veterinara, da pomaže njihov rad i aktivnosti, promoviše njihove inicijative, ističe moralne i materijalne interese profesije i staleža, vodeći računa o višim interesima udruženja, društva i struke.

Publikovanje i prezentacija radova i drugih stručnih i naučnih publikacija zaslužuju profesionalno poštovanje i interesovanje, pri čemu autor iznosi svoje originalne radove ili skreće pažnju na radove drugih autora.

Međusobni odnosi i saradnja među veterinarima zasnivaju se na stručnosti, svesti i savesti, poštovanju znanja, kolegijalnosti, iskrenosti, poštovanja dostojanstva drugih bez obzira na funkciju, radno mesto i položaj u profesiji, kako bi se obezbedila stvaralačka aktivnost i konstruktivna kritika.

Stečena znanja i iskustvo veterinar je dužan da prenosi na mleda kolege, saradnike i na sve druge, kako u toku rada, tako i na stručnim sastancima u svom kolektivu i u profesionalnim udruženjima.

Suparništvo, potcenjivački i kritizerski stav sa nadmenošću, egoizam, zloba, zavist i sujeta su negativne moralno-psihološke osobine, nedopustive u međuljudskim i kolegijalnim odnosima među veterinarima.

Veterinar imoraju da imaju etički pristup u primenjenoj etologiji, koja se zasniva na naučnim saznanjima i utvrđuje potrebne uslove u držanju, gajenju, produkciji, reprodukciji i transportu životinja.

Veterinar mora aktivno da se zalaže za informisanje i obrazovanje vlasnika, držalaca i čuvara životinja kako bi se obezbedila primena principa etologije, etike, prava i dobrobiti i sprečile etopatije, stres, bol i mučenje životinja.

Veterinar mora da štiti prirodna prava životinje, koja su definisana kao slobode: od gladi i žeđi, od fizičke nelagodnosti i bola, od povreda i oboljenja, od straha i stresa, kao i slobode osnovnih pravila ponašanja.

Zaštita životne sredine je zakonska i etička obaveza veterinarsko-medicinske delatnosti i veterinara, posebno u oblasti higijene i sanitacije, kao osnovne profesionalne aktivnosti, koja se može obavljati u saradnji sa drugim profesijama.

Sprečavanjem zagađivanja prirode različitim štetnim reziduama veterinari brinu o osnovnim životnim uslovima sadašnjih i budućih generacija, na čemu se i zasniva etika očuvanja čovekove okoline i prirodnih bogastava – zemlje, vode i vazduha.

POSLEDIPLOMSKE STUDIJE VETERINARSKE MEDICINE U NOVOM SADU

Na Departmanu za veterinarsku medicinu organizuju se i doktorske studije, koje su i akreditovane. Doktorske studije imaju 300 ESPB, a pravo na upis imaju svi studenti koji su imali prosečnu ocenu na integrisanim studijama iznad 8 i koji su se našli iznad crte, tj. u okviru kvote predviđenog broja studenata za doktorske studije.

Po završetku studija, studenti na ovom nivou obrazovanja imaju sledeće sposobnosti (veštine), odnosno kompetencije:

- Sposobnost sistematskog razumevanja nauke i struke u medicinskom polju;
- Ovladanost veštinama i metodama istraživanja u medicinskom polju; koncipiranja, projektovanja, primene i prilagođavanja toka istraživanja, odnosno rešavanja problema u različitim situacijama koje proističu tokom rada vezanog za medicinsku naučnu oblast, pritom uz neophodan stepen akademskog integriteta:
- posedovanja kritičke analize, procenu i sintezu novih i složenih ideja;
- prenosa sopstvenih znanja i ideja kolegama, širokoj akademskoj zajednici i društvu u celini;
- sopstvenim izvornim istraživanjima, a posebno rezultatima istraživanja dobijenim izradom doktorske disertacije treba da da lični doprinos proširenju granica znanja u užoj naučnoj oblasti veterinarske nauke (objavljene reference nacionalnog i međunarodnog nivoa) i
- da u akademskom i profesionalnom okruženju promovise tehnološki napredak.

Izborne predmete student bira shodno interesovanju, temi doktorata i preporukama mentora. Postoji lista od više desetina izbornih predmeta iz većine aktuelnih oblasti veterinarske medicine.

U pripremi su programi za Specijalističke studije na Departmanu za veterinarsku medicinu, koji će po svojoj raznolikosti biti vrlo interesantni profesionalcima iz veterinarske struke.

KORISNE ADRESE I LINKOVI

Univerzitet u Novom Sadu <http://www.uns.ac.rs/sr/>

Poljoprivredni fakultet Novi Sad www.polj.uns.ac.rs

Departman za veterinarsku medicinu Novi Sad www.nsveterina.edu.rs

Ministarstvo prosvete nauke i tehnološkog razvoja <http://www.mpn.gov.rs/>

Uprava za veterinu ministarstva poljoprivrede <http://www.vet.minpolj.gov.rs/>

Veterinarska komora Srbije <http://www.vetks.org.rs/>

Srpsko veterinarsko društvo <http://www.svd.rs/>

IVSA-International veterinary students association

<http://www.ivsa.org/>

EAEVE- European asociation of establishments for veterinary education <http://www.eaeve.org/about-eaeve/history-and-aims.html>

VETERINARSKA ZAKLETVA

Ljudska bića su odgovorna za očuvanje globalnog okruženja i omogućavanje harmonije sa ostalim živim bićima.

Veterinari su posebno odgovorni za zdravlje životinja i igraju važnu ulogu blisko povezanu sa zdravljem ljudi.

To ih stavlja u poziciju da kreiraju uslove pod kojima ljudi i životinje mogu da koegzistiraju.

Veterinari takođe moraju da pozitivno odgovaraju na zahteve društva za širokim i raznovrsnim područjima stručnosti i tako omogućavaju ljudima da uživaju u duhovnom bogatstvu i životnim radostima.

Veterinari moraju da obavljaju svoj posao pronicljivo i sa nepokolebljivim pristupom, što će im omogućiti da se osećaju ponosnim u ispunjavanju njihove vitalne društvene misije i da svoje živote duhovno ispune.

Sledeći ovu filozofiju mi Veterinari

d a j e m o r e ć

Da ćemo poštovati živote naših pacijenata i brinuti o njihovom zdravlju i tako istovremeno raditi na unapređenju ljudskog zdravlja i blagostanja.

Da ćemo raditi na uspostavljanju veze između ljudi i životinja za razvoj spokojnog društva i očuvanje životnog okruženja.

Da ćemo dalje jačati naš karakter i učiti kao savesni članovi društva i boriti se za reči i ponašanje dostojno stručnjaka.

Da ćemo nastojati da ovladamo najnovijim saznanjima veterinarske medicine i da ćemo usavršavati i širiti našu veštinu, kao i unapređivati saradnju sa srodnim naukama.

Da ćemo održavati blisku međusobnu i međunarodnu vezu i saradnju, radeći tako za napredak veterinarske profesije širom sveta.